

Högskolan i Halmstad

Sektion: Hälsa och Samhälle

Ämne: Medie- och kommunikationsvetenskap

Examinator: Martin Danielsson

Handledare: Marta Cuesta

Mediestrategier

**En kritisk granskning av vilka strategier
Aftonbladet använde under rapporteringen om
svininfluensan**

Författare:

Sara Gaziani

Maida Mujkanovic

Abstract

Titel: Mediestrategier - En kritisk granskning av vilka strategier Aftonbladet använde under rapporteringen om svininfluensan

Författare: Sara Gaziani och Maida Mujkanovic

Handledare: Marta Cuesta

Examinator: Martin Danielsson

Utbildningssäte: Högskolan i Halmstad

Sektion: Hälsa och samhälle

Delkurs: Uppsats 15 hp

Språk: Svenska

År: 2010

Syfte: Att analysera hur Aftonbladet använde olika strategier och retoriska begrepp under rapporteringen av svininfluensan, samt hur mediernas makt kan beskrivas utifrån Foucaults teori.

Teori: Medieretorik, encoding/decoding, budskapsstrategier, diskursteori, diskursens makt

Metod: Kritiskt granskande analyser i form av kritisk diskursanalys och kritisk retorikanalys.

Resultat: Aftonbladet använder sig utav medvetna eller omedvetna strategier och retoriska begrepp för att sända ut ett visst budskap. Makten att kunna försöka påverka kan, enligt Foucaults teori, komma ifrån staten i första hand. Därför är användningen utav strategier och retoriska begrepp nödvändig för att bibehålla makten att kunna försöka påverka och övertyga läsarna.

Nyckelord: Svininfluensan, diskurs, retorik, doxa, kairos, makt, budskapsstrategier, sensationella nyheter, agenda-setting, Aftonbladet

Innehållsförteckning

---

1. Inledning	4
1.1 Syfte och frågeställningar	5
1.2 Begreppsförklaringar	5
1.3 Disposition	6
2. Bakgrund	6
2.1 Tidigare exempel på mediernas försök till påverkan.....	7
2.2 Tidigare studier.....	8
3. Teori och metod	10
3.1 Mediernas retorik.....	11
3.1.1 Kritisk retorikanalys	13
3.2 Mediernas försök till påverkan.....	14
3.2.1 Budskapsstrategier.....	14
3.2.2 Sensationellanyheter.....	15
3.2.3 Denotation och konnotation	16
3.2.4 Encoding och decoding.....	16
3.3 Diskursteori	17
3.3.1 Diskursens makt	18
3.3.2 Kritisk diskursanalys.....	20
3.4 Verktygslåda och tillvägagångssätt	21
3.5 Empiri och avgränsningar	23
4. Analys	27
4.1 Tema 1: Språkets betydelse.....	27
4.1.1 Ethos	28
4.1.2 Pathos	33
4.1.3 Logos.....	36
4.2 Tema 2: Strategier och makt	40
4.2.1 Agenda setting och frames	40
4.2.2 Aftonbladets budskapsstrategier.....	41
4.2.3 Aftonbladets maktbruk.....	44
5. Sammanställning av uppsats	47
5.1 Förslag till vidare forskning	49
6. Referenslista	48
7. Bilagor	55

1. Inledning

I detta inledande kapitel ska syfte, problemområde, frågeställningar och disposition av denna uppsats presenteras och diskuteras.

Det är främst genom medierna som vi individer får information om olika fenomen och händelser, samtidigt som medierna idag har blivit en stor bidragande faktor till hur våra uppfattningar och verklighetsbilder skapas. När svininfluensan kom till Sverige blev många människor chockade, diskursen hamnade nästan omedelbart på medieagendan och spred sig sedan vidare till samtalsagendan.

Under svininfluensaperioden såg man många ha med sig handdesinfektion överallt och stora affischer om att tvätta händerna fanns i de flesta allmänna lokalerna. Detta ledde till att en stor rädsla skapades hos många människor; folk slutade att skaka hand med varandra, man tog inte på dörrhandtag och en allmän rädsla för bakterier byggdes upp.

Under vår utbildning har vi lärt oss mycket om hur den journalistiska världen ser ut, olika generella strategier, tankesätt och kritisk granskning. Vi har lärt oss att olika medier skapar nyheter som hela tiden ska ha ett högt nyhetsvärde.

Vi har nu ett stort intresse av att skriva en uppsats som handlar om hur Aftonbladet valde att framställa svininfluensan. När svininfluensan hamnade på medieagendan spekulerade vi väldigt mycket kring hur och varför medierna kunde få sjukdomen att få ett så högt nyhetsvärde. Vi har sedan tidigare förförståelse om hur medierna fungerar och arbetar för att få fram olika budskap. Vidare har vi kunskap om svininfluensan som vi fick under den ständiga rapporteringen hösten 2009, där influensan var väldigt omtalad.

Efter ett tag framställde medierna vaccinet som värre och mer hotfullt än själva sjukdomen. Detta fann vi intressant, då vi vill analysera Aftonbladets maktperspektiv och se hur de kan hålla ett högt nyhetsvärde genom användning av olika strategier.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att analysera hur Aftonbladet använder vissa strategier för att skapa högt nyhetsvärde, och hur deras maktbruk gör att de kan, medvetet eller omedvetet, försöka påverka människor.

Vi har valt att utföra en kritisk diskursanalys och en kritisk retorikanalys, där vi ska analysera kring hur Aftonbladet framställde svininfluensan, under den aktuella perioden, till att bli så stort.

Denna uppsats syftar således till att undersöka detta komplexa förhållande mellan avsändare och mottagare, och vilka strategier avsändarna använder sig utav för att nå ut med sina utvalda budskap samt vilket maktbruk de har.

Frågeställningarna i denna uppsats är:

På vilket sätt försökte Aftonbladet påverka individer genom retorik under rapporteringen av svininfluensan?

Vilka medvetna eller omedvetna strategier använde Aftonbladet sig av under rapporteringen av svininfluensan för att hålla ett högt nyhetsvärde?

Hur kan man teoretiskt se maktpräglandet i Aftonbladets nyhetsrapportering om svininfluensan, utifrån Foucaults teorier?

1.2 Begreppsförklaringar

I denna uppsats talar vi mycket om påverkan, strategier och övertygande. Dock måste detta tydliggöras. Vi som författare i denna uppsats ser begreppet *påverkan* som ett försök till påverkan från Aftonbladets sida, som egentligen inte behöver vara medveten. Med detta menas att denna *påverkan* kan vara något som redan finns i "väggarna" på olika nyhetsredaktioner, där journalister agerar och skriver på ett visst sätt.

Samma sak gäller begreppet *strategier* som används flitigt i denna uppsats. I detta fall ses begreppet strategier som medvetna eller omedvetna försök till *påverkan* och *övertygelse*.

Inom retoriken brukar man tala om konsten att övertyga, och det är denna slags *övertygelse* som vi talar om i denna uppsats. Dock gäller samma sak här, retorik behöver inte vara en medveten process, utan kan också vara något som ligger i "ryggmärgen" hos journalister.

I denna uppsats menar vi och tror att Aftonbladet försökte övertyga och påverka sina läsare, genom olika strategier, om att svininfluensan är farlig, riskfylld och något man måste vaccinera sig mot för att överleva.

1.3 Disposition

Dispositionen i denna uppsats är uppbyggd genom motivering och presentationen av det valda ämnet, syfte och tidigare studier denna uppsats har inspirerats av. Därefter presenteras olika teorier som ligger till grund för val av metod och vidare presenteras även metoderna som denna uppsats bestyr av.

Analysen kommer att delas upp i två delar, där det finns två huvudteman: Språkets betydelse och Strategier och makt. Det första temat, d.v.s. "Språkets betydelse", kommer vara en kritisk retorikanalys där retoriska betydelser diskuteras. Det andra temat, "Strategier och makt", kommer vara en kritisk diskursanalys som kommer att behandla de olika maktstrukturerna som syns i samband med Aftonbladets strategier.

Allt som sker i analysen kommer kontinuerligt att kopplas till de tidigare nämnda teorierna. Diskussioner och slutsatser kommer till sist att bindas ihop med analysen, där sedan även frågeställningarna kommer att besvaras.

2. Bakgrund

I detta kapitel diskuteras bakgrunden till vårt val av ämne. Här kommer även tidigare studier presenteras, alltså sådana tidigare studier som vi har bedömt till att vara av relevans för denna uppsats.

Med tanke på att vi studerar Medie- och kommunikationsvetenskap, är vi medvetna om att medierna försöker påverka oss människor, då vi ständigt studerar detta fenomen i vår utbildning. De skapar idealbilder, hotfulla tankar, rädsla, medkänsla, reglerverk för olika principer och mycket mer. Genom exempelvis rapporteringen om svininfluensan ändrades människors vardag efter det medierna hade skapat, vilket var rädsla och försiktighet. Svininfluensan var en av de största diskurserna under hösten 2009, då den hade ett högt nyhetsvärde och fanns på medie- och samtalsagendan.

2.1 Tidigare exempel på mediernas försök till påverkan

För att se mer djupgående i hur medier försöker påverka människor, kan vi utgå från hur de har skapat olika ideal, rädslor, moraler samt synsätt genom tiderna. Exempel på detta är vilka kroppsideal som råder i samhället idag, där idealet är att vara smal och ha en vältränad kropp.

För några år sedan skulle man vara size-zero, där man egentligen inte hade en klädstorlek utan var benig från topp till tå. Idag är idealet att vara smal med former, men det finns ändå en rädsla för att vara för ”mullig”. Ett exempel på hur medierna framställer denna rädsla är en artikel som menar att det kan vara farligt för ens egen hälsa att umgås med överviktiga personer (Webbsida 1: Aftonbladet, 2010-07-26).

Ett annat exempel är hur medierna genom de senaste åren, främst efter 11 september 2001, har skapat en bild av att alla människor från Mellanöstern samt muslimer är terrorister och det största hotet mot oss på länge.

Idag har det blivit en uppdelning mellan ”vi och dem”, alltså västvärlden mot Mellanöstern. Många ser exempelvis muslimer som det största hotet och känner främlingsfientlighet för de som utövar Islam (Webbsida 2: Aftonbladet, 2010-10-19).

Detta som vi har påvisat ovan är bara exempel på hur medierna sätter igång och upprätthåller vissa tankar och synsätt om hur vi ska vara till hur vi ska tänka. Många håller inte med om att de blir påverkade av medierna, men världens synsätt på exempelvis bara muslimer är ett bevis på mediernas makt i samhället och deras försök till påverkan.

2.2 Tidigare studier

Termen agenda-setting grundades av McCombs & Shaw och grundidén med agenda-setting baseras på att medierna framställer vad som ska vara de mest aktuella nyheterna och skapar därmed en tanke hos mottagarna om vad som är viktigt att tänka på i dagsläget (McQuail 2008: 512).

Termen avser således en process där medierna har en inverkan, medvetet eller omedvetet, på vilka nyheter, ämnen och frågor som ska få mest utrymme i medie- och samtalsagendan. Ju mer medierna väljer att presentera och diskutera ett ämne, desto mer kommer mottagarna att uppfatta relevansen och betydelsen av det utvalda ämnet. Med detta sagt, behöver det inte betyda att medierna väljer att forma åsikter hos mottagarna. De vill endast få mottagarna att tänka i högre grad om någonting. Konceptet om agenda-setting har framförallt varit aktuellt när man diskuterar om politisk kommunikation och valkampanjer, men det är samtidigt svårt att bevisa effekten av agenda-setting då medierna utformar sin nyhetsrapportering från både politiker och den allmänna opinionen (McQuail 2008:548).

Frames är ett begrepp som ligger nära agenda-setting, dock handlar det här mer om *hur* mottagarna ska se på vissa nyhetsrapporteringar. Genom ”framing” kan således avsändarna ge en tolkning av ett visst ämne och på det sättet ge en subjektiv tolkning till detta ämne, som de anser att mottagarna ska ta del av. Nyhetsinnehållet blir utformat och kontextualiserat inom vissa ramar som avsändarna ger en latent betydelse till, vilket leder till att mottagarna anammar de synsätt på världen som de blir utsatta för (McQuail 2008:555) .

Det finns även ett flertal studier som har utförts för att få reda på hur medier försöker påverka samt om hur sjukdomar framställs. Vi inspirerades främst utav två studier som behandlar fågelinfluensan respektive svininfluensan, samt även andra studier som påvisar själva effekterna som medierna har på människor.

Den första, *När fågelinfluensan kom till Sverige, en diskursanalys av Aftonbladets risk/krisrapportering, mellan 060228-060320* av Linnéa Engnes och Petra Wigertz Qvist (2006), berör själva riskerna som medierna ständigt rapporterade om i nyhetsrapporteringen av fågelinfluensan. I denna uppsats skriver författarna främst om viruset fågelinfluensan och händelser kring viruset som rapporterades i Aftonbladet under en månads intervall.

Vi fann ett intresse för denna studie, då den delvis tar upp hur medierna fungerar för att hålla ett fenomen vid liv, men också olika riskfaktorer. Vårt intresse ligger dock i den del där de diskuterar mediernas makt. Detta är även samma bana som vi är inne på, då vi vill undersöka maktpräglandet och val av strategier hos Aftonbladet. Det är även intressant att se hur författarna har använt sig av en diskursanalys som metod, vilket vi också inspireras av.

Med tanke på att vi delvis vill undersöka mediernas försök till påverkan och maktbruk kan en diskursanalys vara lämplig. Dock kan andra former av diskursanalys diskuteras, som exempelvis kritisk diskursanalys, för att även kunna analysera maktpräglanden.

Den andra uppsatsen, *Nöffin' but an ordinary flu?- En granskande studie av Aftonbladet och Svenska Dagbladets svininfluensarapportering* av Sebastian Dahl och Philip Ohlsson (2010), berör samma faktorer som den ovannämnda studien, dock hade författarna fokus på händelser om svininfluensan och dess rapportering i Svenska Dagbladet och Aftonbladet.

Detta är intressant i samband med vår uppsats, då även vi är intresserade av rapporteringen från Aftonbladets sida under svininfluensaperioden. Dock är vi, som nämnt ovan, samtidigt väldigt intresserade av att undersöka vilket maktbruk som kunde synas i rapporteringen, ur en teoretisk infallsvinkel utifrån Foucaults teorier. Genom denna studie förstod vi att rapporteringen om svininfluensan är ett fenomen för många andra, och att det är just därför även andra studenter har skrivit om hur svininfluensan rapporterades genom medierna. Trots detta märkte vi att ingen har analyserat rapporteringen utifrån att undersöka strategier, retorik och maktpräglanden.

Sedan fann vi även två andra uppsatser som berör själva mediernas försök till påverkan. Den första studien, *Dom vill typ se ut som hon i schamporeklamen: Om mediers och kamraters inflytande på tjejers identitetsskapandeskriven* av Jennifer Stenfelt och Per Bjellert (2008), handlar om vilket inflytande medierna har på unga tjejers kroppsideal. Den andra studien, *"Ibland säger pappa, akta så du inte blir för tjock!": En kvalitativ studie kring medier, barn*

och fetma av Carolina Kastensson och Emelie Martinsson (2008), behandlar liknande faktorer om mediers försök till påverkan.

De två första uppsatserna bedömde vi som relevanta då vi inspirerades av deras struktur och val av ämne. De två sistnämnda studierna är dock mer intressanta när det gäller själva grunden för denna uppsats, vilket är att analysera mediernas försök till påverkan.

Forskningsteorierna och uppsatserna som har redovisats ovan fungerar som inspirationskällor i denna uppsats, då de behandlar olika tankar om hur medierna medvetet eller omedvetet väljer ut vissa specifika ämnen som får mer utrymme i nyhetsrapporteringen än andra ämnen. Alla dessa teorier och innehållet i uppsatserna handlar även om hur medier försöker påverka hur individer ska tänka och vad de ska tycka är intressant, vilket även är grunden till denna uppsats.

3. Teori och metod

I detta kapitel presenteras de teorier och metoder som ligger till grund för denna uppsats. Med tanke på att vårt mål med denna uppsats är att få fram hur medier (i detta fall Aftonbladet) försöker påverka människor, har vi valt att frambringa sådana teorier som diskuterar och framvisar denna påverkan. I denna uppsats går teori och metod hand i hand, och just därför är det svårt att skilja på dessa två. Teorierna kan i denna kontext ses som metoder för hur medier försöker påverka och övertyga människor, och metoderna kan ses som teorier om hur avsändarna producerar texter, vilket mottagarna sedan kan tolka på ett visst sätt. Med detta menas alltså att teorierna kan i vissa fall fungera som metoder för att finna underlag till diverse strategier och retoriska begrepp d.v.s kritisk retorikanalys och kritisk diskursanalys. På samma sätt fungerar metoderna, som vi har hämtat från litteraturen, som bakomliggande teorier som medierna kan använda sig utav i deras strategier och försök till påverkan.

I analysen kommer teorier och metoder att bindas samman för att kunna reflektera kring olika aspekter.

Dessa teorier och metoder handlar om olika strategier som medier försöker tillämpa på ett eller annat sätt. Sedan presenteras även Foucaults maktteori som en väsentlig teori som ligger till grund för hur makt präglas i mediernas strategier.

3.1 Mediernas retorik

Mediernas retorik som används vid nyhetsrapportering kan även kallas för "auktoritetens retorik", då de ständigt försöker skapa enastående tolkningar genom informationsspridning om samhällets olika processer, sensationer samt opinioner. Det är medierna som gör tolkningar av världen som de senare vill sprida för att skapa konsensus. För att medier ska kunna skapa konsensus och bjuda in läsare till deras egna tolkningar måste nyheterna/världsbilderna vara anpassade till vad läsaren kan acceptera eller redan har som världsbild. Detta innebär att medier måste vara medvetna om fyra punkter (Mral, B. 2007:158):

- Att deras uttalanden ska behandla den existerande verkligheten, då skribenten berättar något för läsarna.
- Att det finns vilje- och känsluskildrande uttalanden, där skribenten tar ställning för något.
- Att på något sätt att kunna få läsaren att känna/handla, alltså beröras på något sätt.

- Slutligen, ska medier tänka på att kunna bjuda in läsaren i texten, och erbjuda delaktighet.

När medieretorik ska granskas och analyseras brukar man vanligtvis använda sig av de sedvanliga begreppen ethos, pathos och logos. Dessa ses som de huvudsakliga verktygen som man har när man vill försöka övertyga en mottagare genom retorik.

Ethos syftar till trovärdigheten som avsändaren konstruerar genom olika budskap. Pathos handlar om de känslor som förmedlas i en text för att försöka påverka individen emotionellt, och logos behandlar faktamässigt innehåll som tilltalar läsarens förstånd.

Dessa tre begrepp underlättar analysen av olika texter, när man tydligt vill analysera retorik. Genom en kombination utav dessa tre begrepp, kan avsändaren försöka påverka mottagaren på flera olika plan och på så sätt ha större chans att verkligen nå ut med sitt budskap (Mral, B. 2007: 154-155).

Inom retoriken är även doxa och kairos centrala begrepp (Ekström, M. 2008: 75). Namnet doxa härstammar från grekiskan och står för meningar, tro, antaganden samt åsikter. Doxa är motsatsen till förnuftsvetenskap. Med andra ord handlar det "[...] om en kollektiv föreställningsvärld som samtidigt har stor betydelse för den enskilde individens världsbild." (Ekström, M. 2008: 75). Det kan även handla om fördomar eller om kulturella värderingar, och även om sådant som är historisk sammanbundet med värderingarna. Med andra ord kan det handla om gemensamma värderingar och moraler inom olika kulturer. Individens doxa är oftast omedveten, då man själv är en del utav den och inte lägger märke till vilka värderingar man själv har.

Doxa syftar således till hur människan värderar och tolkar omvärlden. Individens doxa går inte att tolka förrän man först sätter in olika tolkningar i olika sammanhang där man jämför och diskuterar dessa med andra individer från andra platser och kulturer (Ekström, M. 2008:75).

Sedan brukar man även tala om doxologisk förutsättning, vilket innebär att journalister redan har olika latent budskap för att försöka övertyga människan att känna, tycka och tänka på ett visst sätt genom nyhetsrapportering. Detta tyder på att individer har en doxologisk förutsättning, då vi exempelvis "vet" att journalister använder strategier för att försöka påverka oss (Ekström, M. 2008:75).

Kairos handlar däremot om ett ”kvalitativt tidsbegrepp som är kulturellt bestämt; ett förbigående ögonblick där en möjlighet öppnar sig för kraftfullt agerande.” (Ekström, M. 2008:76). Begreppet används vanligtvis när man ska undersöka och förstå journalistens arbete, då denne ska skapa ett ögonblick vid ett rätt tillfälle. Det är dock mottagaren som bestämmer ifall det kan bli en kairos-tid, och med detta menas det att begreppet är situationsbunden samt kulturellt bunden. När det blir en ”kairoslogiskt” ögonblick, skall journalisten ta vara på detta och skapa ett ögonblick om detta (Ekström, M. 2008:76).

Dessa begrepp ligger till grund för diskussionen om retorik och vilken makt diskurser kan ha, och just därför är dessa väsentliga när man ska studera medieretorik och diskurser.

3.1.1 Kritisk retorikanalys

Man brukar säga att det mesta som händer i alla medier har underliggande retoriska betydelser, där avsändaren på något sätt vill försöka påverka mottagarna. Det grundar sig i många olika faktorer; politiska såväl som ekonomiska, men det avsändarna vill är att försöka övertyga mottagarna om ett visst budskap och att just de är den kanalen som mottagarna ska vända sig till. Journalister kan ha en viss syn och vissa budskap som de vill förmedla till sina läsare för att de ska få en annan verklighetsuppfattning, eller rättare sagt få den verklighetsuppfattning som avsändarna vill att mottagarna ska ha (Ekström, M. 2008: 63).

Det behöver nödvändigtvis inte vara just den skribenten som skriver just en viss artikel som vill forma vår verklighetsuppfattning, utan det kan vara själva kanalen som har vissa krav på sina medarbetare. Om man ska utgå från att medier försöker påverka oss (som vi gör i denna uppsats) kan vi ha förståelse för tyngden av medieretorik. Att medier har en viss världsbild som de vill förmedla vidare till oss läsare. När det handlar om medieretorik brukar det även handla om kommersiell medieretorik, där tidningarnas mål är att sälja (Ekström, M. 2008: 64-64). I en kritisk retorikanalys vill man bortse från det som bara står i texten, och även försöka se det i en kontext av större samhälliga aspekter. Man vill veta om en text är uppenbar i sin argumentering eller om den är dold (Ekström, M. 2008: 68-69).

Anledningen till att denna metod ska tillämpas i det ena temat i denna uppsats är för att denna uppsats behandlar Aftonbladet i en större kontext där vi vill undersöka allt från medvetna eller omedvetna strategier, till hur de tillämpar makt i diskurser genom retorik. Vi kommer att utföra en kritisk retorikanalys, där vi kommer ha en kritisk utgångspunkt och

analysera samt granska ethos, pathos och logos (se Teori och metod). Även andra retoriska redskap såsom kairos och doxa kommer att diskuteras i granskningen.

3.2 Mediernas försök till påverkan

Media och medier är begrepp med flera olika betydelser och innebörder. Oftast brukar man tala om dessa begrepp när man ska påvisa den processen som sker då information förmedlas från en avsändare till en mottagare.

Inom just medie- och kommunikationsvetenskap har man utvecklat en mer definierad betydelse om media och medier, vilket säger att de är ”materiella och tekniska system/infrastrukturer genom vilka meddelanden och symboler överförs, men också skapas, bevaras och återanvänds” (Ekström, M. 2008: 11).

Men medielandskapet handlar inte bara om avsändarna, det handlar lika mycket om mottagarna. Flertal studier har gjorts om människors medieanvändning, och det har visats att människors behov av information har ökat i samband med det ständiga informationsflödet.

Denna mediekonsumtion och försök till påverkan på människors tankar, värderingar och handlingar är det som ligger till grund för mycket av forskningen som görs kring medier idag.

Forskningen antyder dock inte på att mottagarna själva inte kan bearbeta och kontrollera informationen de tillges, men man tror sig ändå vara relativt säker på att medierna i hög grad försöker påverka människors verklighetsföreställningar och identitetsbildning (Petersson, m.fl. 2005:20).

Utifrån ett sådant försök till påverkan blir det tydligt att det finns vissa diskurser i samhället som dominerar människor och som talar om vad människorna ska tycka/känna/göra.

3.2.1 Budskapsstrategier

När det kommer till budskapsöverföring till mottagarna finns det även fyra nyckelord som journalisterna håller sig till: volym, närhet, känsla och diskuterbarhet.

Volym handlar om att läsaren ska få en känsla av att ämnet är relevant och att läsaren ska tänka att det inte hade lagts ner så stor omsorg på det ämnet ifall det inte var väsentligt.

Närhet tyder på att läsaren känner att ämnet berör denne och att konsekvenserna även kan påverka ens egen omgivning. Närhet skapas genom aktuell/ny information, personifiering och konsekvensbeskrivning. Att ämnet är aktuellt talar för sig. Med personifiering menar man att journalisten ska personifiera olika ämnen, där denne skriver om hur just en person har blivit drabbad, istället för att beskriva hur en grupp människor har blivit drabbade.

Konsekvensbeskrivningen behandlar texter som är konkreta om hur konsekvenserna kan bli inom ett ämne, och vad läsaren bör ta till sig för att skydda sig för dessa konsekvenser.

Känslor, i detta fall, antyder på hur journalister ska skapa känslor hos mottagarna som också kallas för "sexigt ämne". Detta behöver inte behandla sex i sig, utan kan handla om våld, rasism, sjukdomar osv. Ämnet ska alltså vara "sexigt", då det hela tiden ska vara så pass intressant att tillräckligt många läsare tar till sig informationen.

Diskuterbarhet tyder på att ämnet skall hamna på medie- och samtalsagendan. Med detta menas att ämnet ska bli så stort att medier såsom tidningar, tv och radio talar om det, samt att människor runt om talar om ämnet sinsemellan (Palm, L. 2006: 59-63).

3.2.2 Sensationella nyheter

När det gäller nyhetsrapportering och nyhetsurval kan man säga att avsändarna står inför två särskiljande frågor; vad vill mottagarna ha? Vilka nyheter bör mottagarna ta del av och vilka bör de inte veta någonting om? Med andra ord, kan de välja ut vad som ska hamna på medieagendan för att detta i sin tur ska hamna på samtalsagendan. Dessa föreställningar styrs i första fallet av marknaden, då man vill ge mottagarna det som de efterfrågar för att på sätt öka försäljningen. I det andra fallet handlar det om mer om etiska regler och övriga lagar.

De allra flesta nyheter som idag sänds ut till allmänheten är inte särskilt objektiva eller väsentliga, utan i många fall vill avsändarna hellre uppnå sensationsjournalistik.

Denna journalistik präglas oftast mer av ämnen såsom sex, kriser, sport och olyckor. Med detta sagt, behöver det inte betyda att sådan journalistik inte har någon saklighet i sig. Dock brukar sensationella nyheter förstärkas på ett sådant sätt att mycket av själva relevansen hamnar i skymundan (Nygren 2008: 228-229).

När det gäller denna sensationslystnad är det oftast svårt att förstå vad det är exakt som är så sensationellt eller ens varför det är det. Det hela grundar sig i vilken vinkling avsändarna väljer att visa nyheten på. Denna vinkling är också av betydande natur när det gäller upprätthållandet av ett visst paradig som råder och hur pass viktigt det är för avsändarna att detta paradig fortsätter framåt. Med andra ord; det ses som mer framgångsrikt att emellanåt visa nyheter om fattiga barn i tredje världen och göra detta till en sensationsnyhet, istället för att gå på djupet av sådana tragedier med hjälp av statistik och siffror. Detta innebär självklart mer jobb för avsändarna, men den kanske viktigaste faktorn till varför man avstår från sådan djupgående journalistik beror nog på att man i så fall skulle behöva rapportera om vilken skyldighet resten av världen har (Olsson 2006: 155-156).

3.2.3 Denotation och konnotation

Dessa begrepp syftar till att beskriva det manifesta och latent, d.v.s. den egentliga betydelsen av ett fenomen och hur detta sedan kan tolkas utifrån olika synsätt. Med denotation menas den ursprungliga och bokstavliga betydelsen av ett tecken, och konnotation blir således den subjektiva tolkningen av tecknet (Heradstveit, Bjørge 2008:40-41).

För att exemplifiera det hela kan man ta Williamssons (1978) förklaring om hur ett porträtt endast visar personen i fråga, d.v.s. denotationen, medan olika tolkningar och meningar som man kan få ut av porträttet blir själva konnotationen.

Denotation syftar alltså till den allmänna och objektiva betydelsen av någonting, medan konnotation innefattar även personliga uppfattningar, känslor och bakgrundsaspekter som mottagaren kan tänkas ha till eller om fenomenet i fråga (McQuail 2008: 347-348).

3.2.4 Encoding och decoding

En av cultural studies-traditionens fyra upphovsmän, Stuart Hall, är kanske mest känd för sitt begrepp encoding/decoding (Miegel, Johansson 2002: 249-250). Termen avser i den här uppsatsen förhållandet som existerar mellan produktionen och senare mottagandet av en text. Hall menar i sin kritik att denna relation bör ses som ytterst problematisk, då man måste ta hänsyn till att både produktionen och mottagandet av en text influeras av flertal faktorer. Dessa faktorer kan exempelvis handla om vilket medium producenten använder sig utav och inom

vilken kontext ett budskap både skapas och tolkas (Miegel, Johansson 2002: 249-250).

McQuail skriver om Hall's teori och sammanställer Hall's begreppsförklaring, och förklarar att Hall menar att "encoding" uppstår när avsändarna av en text väljer att koda olika budskap för både ideologiska och institutionella syften (McQuail 2008: 73). För att uppnå dessa syften kan avsändarna manipulera språkanvändningen och medierna, vilket leder till att ett budskap framställs på det sättet som avsändarna själva föredrar. "Decoding" uppstår i sin tur när mottagarna avkodar budskapet, men detta behöver inte betyda att de kommer att tolka texten såsom den var avsedd från avsändarnas håll.

I många fall kan det vara så att mottagarna väljer att tolka olika budskap utifrån sina egna erfarenheter och synsätt (McQuail 2008: 73).

Göran Eriksson förklarar vidare (om Hall's teori) att avsändarna alltid präglas av samhällets rådande strukturer och ideologier, vilket onekligen kommer att synas i budskapen som de sänder ut. Genom denna process blir det också tydligt att vissa frågor kommer att ges mer utrymme än andra i medieagendan och det är just detta som Hall kallar för "the preferred meaning" (den gynnade innebörden).

Hall menar vidare att den gynnade innebörden alltid föredrar de tolkningar som erkänner den rådande samhällsstrukturen och dessa tolkningar kallar han för "the preferred reading" (den gynnade tolkningen). På så sätt kan man säga att avsändarna av en text i viss mån styr hur mottagarna ska se på samhällsordningen (Eriksson, G. 2007: 277).

3.3 Diskursteori

En diskursanalys faller under kategorin kvalitativ studie, och företräder analyser av tal och/eller text, där språket och dess kontexter ligger i fokus. Här ligger intresset i att fånga upp meningsskapande i olika sammanhang samt att finna språkets konventionella textur. Med tanke på att diskursanalysen används på olika sätt och i olika sammanhang, finns det inte enbart en disciplin/tradition som ligger till grund. Trots detta kan man i utmärkande drag påpeka att diskursanalysen härstammar från lingvistik, sociologi, psykologi, retorik m.fl. Ett sätt att se på en diskursanalys är att det varken är en metod eller teori, utan enbart ett sätt att förklara språkliga företeelser. Vidare finns det flera olika slag av diskursanalys (Ekström, M. Larsson, L. 2000:166).

Diskurs är ett begrepp som står för de system som producerar utsagor (Neumann, Iver B. 2003: 16-17). Foucault menar att begreppet refererar generellt till språket i samband med institutioner, då institutionernas värderingar och uttalanden bestämmer värdet. Diskurs kan sammanfattas som "språk i praktiken", alltså de idéer och uttalanden som frambringar olika betydelser (Danaher, G. Schirato, T. Webb, J.2000).

Ett exempel på detta är: vad är "svininfluensan"? Det som har frambringat begreppet "svininfluensan" och att vi talar om "svininfluensan" på ett visst sätt, kallar Foucault för "den diskursiva produktionen" av, i detta fall, "svininfluensan".

3.3.1 Diskursens makt

I boken *Understanding Foucault* skriver Danaher m.fl om Michel Foucaults makttänkande och olika begreppsförklaringar. Det står att Michel Foucault, som under många år har influerat många olika teorier, discipliner, traditioner m.m. talade mycket om olika maktförhållanden (Danaher, G. Schirato, T. Webb, J.2000:63-64). Han såg inte "makt" på samma sätt som många andra gjorde under samma levnadstid. Foucault menar att diskursen om makt dominerar människan, och att sanningen som finns i vetenskap disciplinerar och normerar människan.

Vidare menar han att vetenskap och sanning skapas ur maktens kampförhållanden, d.v.s. mellan olika fält, institutioner och discipliner, och att dessa är till för att göra underlag för olika argument inom makten (Foucault, M. 1980:208–219).

Foucault talade även om begreppet "biopower", vilket kan översättas till biomakt (dock håller vi oss till beteckningen biopower i denna uppsats).

Begreppet biopower kan förklaras genom olika teknologier, som utvecklades samtidigt som humanvetenskapen, för att kunna mäta, analysera, styra och definiera de mänskliga beteenden och människokroppen (Danaher, G. Schirato, T. Webb, J.2000:63-64).

Det finns två huvudkontexter när man talar om biopower. Den första handlar om hur staten fungerar, då den reglerar, övervakar och kontrollerar människor för att få dessa att vara bra, aktiva och produktiva medborgare. Den andra behandlar tanken bakom upplysningen, där Foucault menar att upplysningstiden består av allt från idéer, attityder till politiska händelser såsom franska revolutionen. Upplysningen ville kompensera de tidigare orättvisorna och vidskapelser med rationalitet och upplysningens idé. Här ville man frigöra människan från

dominans och kontroll (Foucault, M.1980:208–219) (Danaher, G. Schirato, T. Webb, J.2000:63–70).

Vidare skriver Danaher m.fl. att Foucault konstaterade att makt inte är något man kan vidröra, ta över eller äga, utan det är något som kommer och går och inte tillhör någon. Detta förklarar han genom att ge exempel om hur vissa människor kunde ha mycket makt under en period, och förlora makten efter ett tag och bli meningslösa. Makt kan gå från en punkt till en annan beroende på allianser, förhandlingar och andra omständigheter (Foucault, M. 2004: 208-219) (Danaher, G. SchiSchirato, T. Webb, J.2000:63-70).

Makt är något som fungerar i relationer mellan olika fält, institutioner och övriga grupper såsom mindre organisationer och privat media. Makten förflyttar sig när det inte finns tillräckligt med människor (från institutioner och andra grupper) som kan vara auktoriserade för att kunna nå människor runt om. Det kan vara i form av texter, tal, målningar m.m. för att stödja ett argument, då en tanke är att makten kommer från människor trots att människan inte äger den. Faktum är att människor kan skapa makt inom ett ämne, men det går inte att bibehålla den särskilt länge, då makten är mobilt och inte har några villkor (Foucault, M. 1980: 208-219) (Danaher, G. Schirato, T. Webb, J.2000: 65-70).

Foucault menade att alla människor, på ett eller annat sätt, är en produkt av biopower, då vi oavsett om vi vill eller inte, är medlemmar av någon institution; skola, grupp, familj, fängelse, sjukvård, religion etc. Människan tillhör alltid någon slags kontext eller diskurs (Foucault, M. 1980: 208-219) (Danaher, G. Schirato, T. Webb, J.2000: 63-74).

Med detta menar författarna i *Understanding Foucault* att diskurser således skapar normer och bildar länkar mellan olika fält och institutioner. Denna process gör att diskurser definierar vad som är sant eller inte och genom detta kan människor bli påverkade och tillsagda när det gäller vad de ska göra/tycka/känna.

Dock menar Foucault att människan måste se bortom det självklara, bortom själva diskursen, och försöka se vad det finns för underliggande mening i diverse diskurser. Människan ska bortse från makten som finns i diskursen som kan påverka oss att göra/tycka/känna, och först analysera djupet innan vi låter oss bli påverkade (Foucault, M. 2002: 125-127).

3.3.2 Kritisk diskursanalys

När det gäller diskursanalyser finns det flera underkategorier om hur man kan gå till väga i en analys av text och/eller tal. Kritisk diskursanalys är en sorts diskursanalys, där man analyserar språkliga ageranden med ett kritiskt teoretiskt synsätt. Här menar man att alla sociala relationer är baserade på konflikter och maktanspråk. Det finns alltså inga neutrala relationer, utan samhället ses på ett kritiskt sätt med en stor betoning på makt och skillnader (Ekström, M. 2008: 265-267).

Det är viktigt, inom kritisk diskursanalys, att analysera samhällets maktstrukturer, för annars ses inte den insamlade kunskapen som giltig. Man är intresserad av att veta varför vissa faktorer och diskurser dominerar i samhället, medan andra inte ens kommer på tal.

Inom kritisk diskursanalys menar man att all mänsklig kommunikation såsom tal, skrift, bilder osv. innefattar informella ideologier, där människan är omedveten om dessa ideologier som ligger bakom. I en kritisk diskursanalys vill man undersöka dessa ideologier genom språket, där man vill uppfatta hur dessa ideologier genomtränger språket (Ekström, M. 2008: 265-275).

Kritisk diskursanalys är en teori och metod som utvecklades genom främst Michel Foucaults maktbeskrivningar, framställningarna av diskursbegreppet och marxismen (Ekström, M. 2008: 124). Detta syns i hur kritisk diskursanalys beskrivs i former av att makten finns överallt i samhället. Makten präglar språket, vardagliga sysslor, sociala relationer o.s.v och maktutövningen lever konstant kvar i relationer mellan individer och mellan individ och institutioner. Allt detta är spår av marxismen och Foucaults skildranden (Ekström, M. 2008: 123-125).

”CDA, vars primära mål alltså är att studera hur språkliga praktiker ingår i, utmanar eller förändrar maktstrukturer i samhället, kräver således vidd inblick i politisk och ekonomisk teori, och kunskaper om hur makt verkar i samhället” (Ekström, M. 2008: 123)

CDA är en förkortning för kritisk diskursanalys och står för ”Critical Discourse Analysis”. Kritisk diskursanalys åsyftar ett förbättrat samhälle, och inte enbart att få svar på forskningsfrågor (Ekström, M. 2008: 123).

Kritisk diskursanalys står för att man inte enbart ska se det manifesta av de konkreta orden som man läser i en text, utan att man ska se bortom dessa konkreta ord och försöka se vilka sociala sammanbundna föreställningar, åsikter, värderingar, moraler etc. som finns bortom dessa ord som individen tar för givet (Ekström, M. 2008: 126).

Sammanfattningsvis finns det olika diskurser i samhället, och i en diskursanalys vill man undersöka språkets betydelse. Dock vill man i en kritisk diskursanalys se djupare i språkets betydelse och ha en kritisk utgångspunkt för att även undersöka maktstrukturer. Genom en kritisk diskursanalys kan man analysera hur avsändarna kodar något (encoding) för att mottagarna sedan ska tolka detta (decoding). Detta gör att man kan analysera hur det finns bakomliggande betydelser i den kodning som görs. Dock kräver detta även en undersökning av publiken, d.v.s. mottagarna, för att kunna förstå hur de avkodar (decoding) det avsändarna har kodat (encoding).

Under svininfluensan var sjukdomen och allt som hände kring denna händelse de största diskurserna, medan andra saker kunde hända som inte fick lika mycket utrymme i media och i samtalsagendan. Sammanfattat är kritisk diskursanalys en vetenskaplig teori och metod och syftar till att analysera makt och språk (Ekström, M. 2008: 265-275) (Neumann, Iver B. 2003: 16-17).

3.4 Verktöglåda och tillvägagångssätt

En verktöglåda presenteras för att tydliggöra tillvägagångssätten i denna uppsats. Verktöglådan innefattar två olika metoder: kritisk retorikanalys och kritisk diskursanalys. Grunden till denna uppsats är att undersöka sätten som Aftonbladet försöker övertyga människor om hur farlig svininfluensan är, vilket kan ske genom diverse medvetna eller omedvetna strategier och retoriska redskap. Om man ska utgå från Foucaults teoretiska synsätt, så präglas det en viss makt genom mediernas nyhetsrapportering.

Den kritiska retorikanalysen kommer att innefatta språket i form av text, för att se hur Aftonbladet väljer att försöka påverka människor genom retoriska redskap. Det som kommer vara utgångspunkten i denna del av verktöglådan är att analysera de klassiska begreppen inom retorik: ethos, pathos och logos. Genom att analysera olika texter utifrån dessa tre retoriska begrepp kan vi utläsa hur Aftonbladet har använt sig av ethos (trovärdighet), pathos

(medlidande, känslor) och logos (fakta) för att försöka påverka. Även konnotation och denotation kommer att diskuteras.

Denna metod är till för att kunna besvara den första frågeställningen i denna uppsats: *”På vilket sätt kan Aftonbladet försöka påverka individer genom retorik?”*

Den kritiska diskursanalysen är till för att analysera tal och text i olika former, samt att analysera maktstrukturerna som präglas i samhället. Vi har valt att utföra en kritisk diskursanalys för att undersöka vilka strategier Aftonbladet använde sig utav för att försöka påverka sina läsare om att svininfluensan är farligt, samt att teoretiskt se hur makten präglas genom detta.

Denna analys kommer att genomföras genom att vi utgår från de olika budskapsstrategierna: volym, närhet, känsla och diskuterbarhet. Dessa kommer fungera som mindre huvudteman i den kritiska diskursanalysen, där vi kommer försöka finna exempel på dessa budskapsstrategier i vår empiri för att sedan kunna analysera och kunna besvara frågeställningarna. Denna metod är till för att kunna besvara frågeställning nr 2, *”Vilka strategier använde Aftonbladets sig av under rapporteringen av svininfluensan för att hålla ett högt nyhetsvärde?”*, samt frågeställning nr 3 *”Hur kan man teoretiskt se maktprägladhet i Aftonbladets nyhetsrapportering, utifrån Foucaults teorier?”*. Genom en kritisk diskursanalys kan vi alltså både analysera strategier som syns i empirin, samt se hur makten präglas genom dessa.

Vi är medvetna om att dessa två metoder, kritisk retorikanalys och kritisk diskursanalys, är två helt olika tillvägagångssätt som ger skilda resultat. Dock anser vi att en kombination av dessa metoder kan besvara våra samtliga frågeställningar på ett bra sätt. Med andra ord kompletterar de varandra i denna uppsats.

Vi har valt att sedan dela upp vår analys i två huvudteman: Språkets betydelse och strategier och makt. Dessa kommer att ha underrubriker, där vi analyserar mer ingående om vissa faktorer som är kopplade till de presenterade teorierna och metoderna.

I det första temat analyseras de olika retoriska drag som vi fann intressanta i den valda empirin, och i det andra temat ligger skarp fokus på budskapsstrategier och hur Aftonbladet framställde svininfluensan och vaccinet. Sedan diskuteras en teoretisk synvinkel om maktprägladhet som medierna och därmed Aftonbladet innehar, utifrån Foucaults maktperspektiv.

3.5 Empiri och avgränsningar

Vi har valt 19 artiklar från Aftonbladets webbsida som empiri. De som valdes är sådana som behandlar viktiga händelser under svininfluensaperioden, exempelvis när det står om hur många som har dött, hur folk har dött, hur man ska skydda sig mot sjukdomen, vilka som har blivit drabbade etc.

Artiklarna är valda genom Aftonbladets egna arkiv, då den första är från 2009-04-27 och den sista är från 2009-12-05. Det är alltså ingen bestämd period, utan mer sådana artiklar om händelser som var utmärkande under svininfluensaperioden.

Nedan har de valda artiklarna sammanfattats och staplats upp. Detta har gjorts för att ge läsaren en chans att kunna få en förståelse och inblick för vilka artiklar som kommer att analyseras i senare avsnitt. Bortsett från detta är alla artiklar namngivna med ett nummer (artikel 1,2,3 osv.) för att man lättare ska kunna referera till vilken artikel man åsyftar till i olika sammanhang i analysen.

Artikel 1: *Så många är döda – så många är sjuka, 2009-04-27*

Denna artikel beskriver antalet bekräftade och misstänkta fall i svininfluensan. De allra flesta siffrorna rör sig om Mexico och USA, men även vissa länder i Europa nämns.

Artikel 2: *Första fallen av svininfluensa i Norden, 2009-04-29:*

Artikeln handlar om hur viruset sprider sig allt närmare Sverige, då en kvinna som misstänkts ha blivit smittad ligger inlagd på sjukhus i Finland. Det finns även information om hur 114 personer har bekräftats smittade runt om i världen.

Artikel 3: *Tvätta händerna ofta, 2009-04-30:*

Olika experter, i form av exempelvis läkare, ger sin expertis om svininfluensan. De talar om hur pass farlig sjukdomen är och vad man själv kan göra för att skydda sig mot den, som att till exempel vara nog med hygien.

Artikel 4: *Ett sannolikt fall av svininfluensan i Stockholm, 2009-05-03*

Smittskyddsinstitutet bekräftar hur en kvinna i Stockholm troligtvis har fått svininfluensan. Kvinnan hade milda symptom och var friskt vid tillfället som artikeln skrevs. Man betonar

ändå vikten av att fortsätta vara försiktig, genom att exempelvis ringa och inte besöka sjukvården om man tror att man har blivit smittad.

Artikel 5: *Mamma dog i svininfluensa – i dag dog hennes son*, 2009-06-15

Artikeln beskriver hur en kvinna dog i Skottland p.g.a. A/H1N1-viruset och att hon blev den första personen som föll offer för sjukdomen i Europa. Det står även hur hennes son dog strax efter födelsen.

Artikel 6: 400 000 svenskar väntas bli smittade, 2009-07-14:

I denna artikel står det om hur Smittskyddsinstitutet tillsammans med socialstyrelsen har kommit fram till en prognos om hur många svenskar kommer att bli smittade och menar att upp till 40 % av befolkningen kommer att smittas.

Artikel 7: 37-åringen dog på några timmar, 2009-08-31:

Här skriver Aftonbladet om hur en 37-årig man plötsligt dog i sin lägenhet. De förklarar att han enbart hade lite förkylningssymptom och ändå blev han dålig mot natten.

Artikel 8: Nytt misstänkt dödsfall i Sverige, 2009-09-03

I artikeln har Aftonbladet skrivit om de nya fallen som har skett och att de har misstänkt att ännu en person har avlidit på grund av svininfluensan. Det finns en sammanställning av alla misstänka fall av svininfluensan.

Artikel 9: Nu är den stora influensavågen här, 2009-10-23

198 nya fall har rapporterats, skriver Aftonbladet. Vidare står det att det är rekordmånga som har blivit smittade under en kort period och att en tredje person har avlidits. Det står att denna tredje person misstänks för att ha dött av influensan.

Artikel 10: Fem har dött efter vaccination, 2009-10-27

Nu är det fem personer som misstänks ha dött av vaccinationen. Det står att över en miljon svenskar har vaccinerats och flera har dött. Dock ser de ännu inga samband till vaccinet.

Artikel 11: *80 000 är smittade*,2009-10-30

Det har fastställts att 2 126 svenskar har blivit smittade. Trots detta menar Johan Carlson, som är generaldirektör på Smittskyddsinstitutet, att den riktiga siffran är upp till 80 000 smittade. Vidare står det om hur det finns stora brister på vaccin.

Artikel 12: *700 döda - på en vecka*,2009-11-01

I denna artikel står det att 700 personer runt halva norra jordklotet har dött av svininfluensan och att dödsantalet i världen är upp till 5 712 personer. Detta refererar Aftonbladet till en norsk tidning.

Artikel 13: *Så många kommer att dö om vi inte vaccinerar oss*,2009-11-05

Här vill Aftonbladet förmedla till sina läsare att det är viktigt att vaccinera sig och att många kommer att dö ifall man inte gör det. Resten av artikeln består av en ”prognos” som en läkare har kommit fram till i sin blogg om hur människor kommer att drabbas.

Artikel 14: *Föll i koma av vaccinet*,2009-11-08

I denna artikel står det om en liten pojke som vaccinerades och slutade andas två dagar efter att ha blivit vaccinerad. Det står om hur mamman trodde att sonen hade dött, men att sonen bara hade svimmat och vaknade efter en liten stund.

Artikel 15: *Zlatans lagkompis har svininfluensa*,2011-11-20

Zlatans lagkamrat har blivit smittad av influensan. Det står att denna lagkamrat var en av de första som Zlatan skapade bekantskap med när han började i FC Barcelona.

Artikel 16: *Tre-årig pojke avled – hade svininfluensa*,2009-11-23

En liten treårig pojke dog, dock står det senare i texten att pojken hade flertals bakomliggande sjukdomar i samband med svininfluensan.

Artikel 17: *Bagge: Jag hostade blod*,2009-11-24

Anders Bagge hostade blod på grund av svininfluensan. Det står om hur Bagge menar att det var hans jobbigaste dagar och att han verkligen mådde dåligt.

Artikel 18: 50 åring dog av vaccinet,2009-11-26

I artikeln står det om att en man i medelåldern som precis hade fått ett nytt hjärta dog av svininfluensan. Aftonbladet uppmanar sina läsare som har fått ett nytt hjärta att vaccinera sig, då de tillhör en farlig riskgrupp.

Artikel 19: Fick vaccinet – barnet dog,2009-12-05

Här står det om hur en kvinna fick uppleva att föda ett dött barn. Barnet hade dött i magen, två dagar efter att kvinnan hade vaccinerat sig.

4. Analys

I detta kapitel analyseras de olika utvalda artiklarna i samband med tidigare nämnda teorier och metoder (se Teori och metod) genom kritisk retorikanalys och kritisk diskursanalys. Som tidigare nämnt, är analysen uppdelad i två huvudteman: "Språkets betydelse" och "Strategier och makt". Den första behandlar en kritisk retorikanalys och den senare genomgår en kritisk diskursanalys. I varje tema kommer större utdrag från de olika artiklarna att diskuteras i samband med diverse faktorer inom respektive metod (kritisk retorikanalys/kritisk diskursanalys) och detta kommer även diskuteras tillsammans med utvalda presenterade teorier och metoder.

Under hela analysen kommer olika diskussioner och slutsatser att bindas samman. Anledningen till detta är för att, på ett tydligt sätt, kunna besvara frågeställningarna om hur Aftonbladet försökte påverka individerna genom retorik, och vilka strategier de använde sig av under rapporteringen av svininfluensan för att kunna hålla ett högt nyhetsvärde. Sedan kommer även en teoretisk diskussion om maktstrukturerna som präglades under rapporteringen.

4.1 Tema 1: Språkets betydelse

Språkets betydelse är väsentligt i detta fall då det är en kritisk retorikanalys som tillämpas i tema 1. Den kritiska utgångspunkten är att det finns en doxologisk förutsättning hos individer (se 3.1 Mediernas retorik) att journalisten redan har diverse underliggande budskap för att försöka övertyga individer att känna, tycka och tänka på ett visst sätt. Med detta menas att individer har en doxologisk förutsättning, alltså att individer har den värderingen, eller snarare åsikten, att journalister använder strategier och retoriska redskap för att försöka övertyga inom olika aspekter.

Verktögen i denna kritiska retorikanalys kommer att vara begreppen ethos, pathos och logos (se 3.1 Mediernas retorik) utifrån innehållet och rubriker i de olika artiklar som har valts ut.

Ethos: de argument som bygger på trovärdigheten som skribenten försöker skapa genom en viss karaktär, då journalisten söker tillit och trovärdighet från läsarna.

Pathos: de olika känslor som skapas genom diverse skildranden för att försöka övertyga läsaren.

Logos: de argument som försöker påverka läsaren. Detta brukar vara i form av siffror såväl som saklig information och argumentation. (Ekström, M. 2008: 69)

Ethos, pathos och logos är begrepp inom retoriken som i många fall överlappar varandra i praktiken. Med detta menas att exempelvis en rubrik eller en mening kan innehålla både pathos och logos eller logos, pathos och ethos. Dock har vi valt att analysera vardera begrepp var för sig, och för att vara konsekventa behandlar vi ett begrepp i taget tillsammans med grundläggande teorier och metoder.

I samtliga artiklar finns det tydliga spår av försök till retoriska begrepp. Ifall dessa är medvetna eller omedvetna begrepp som journalister tillämpar är svårt att veta, men att det finns retoriska drag är tydligt. Ethos, pathos och logos är begrepp som skribenten oftast måste använda sig av för att texten ska vara retoriskt lyckad, och det krävs att alla dessa tre finns med i en text för att mottagarna ska kunna bli influerade samt övertygade. I detta fall menas det att Aftonbladet använde sig utav retoriska redskap för att försöka övertyga läsarna om att svininfluensan är farlig och riskfylld.

Det handlar även om kairos, d.v.s. att journalisten har ett kvalitativt tidsbegrepp där de agerar under den perfekta "tiden" för att skapa något aktuellt för just den aktuella perioden. Dock går vi djupare in på detta senare i analysen.

4.1.1 Ethos

Genom analysen av den insamlade empirin kunde man ständigt se hur skribenterna använde sig av ethos för att försöka skapa trovärdighet. Det som vi fann intressant var hur skribenterna på Aftonbladet konstant använder sig av andra människor i helt olika kontexter för att skapa trovärdighet för att försöka övertyga och nå mottagarna.

I de flesta fallen har de använt sig av expertråd eller kändisar. Dock har de i många artiklar ständigt referat till olika organisationer eller personer som är experter inom något specifikt område. Det finns även gånger där Aftonbladet valde att väva in flera experter och skapa en slags "kvantitativ" trovärdighet, medan andra gånger har skarp fokus varit på kändisar som redan har hög trovärdighet genom att människor känner igenkänning och litar på sina "idoler" när de talar om hur farlig en sjukdom är och hur de själva har blivit smittade. Kändisar har förmågan att genom enbart deras artistnamn skapa uppmärksamhet, och detta har Aftonbladet tagit vara på, då de har valt att använda kändisars namn i samband med svininfluensan.

Referering till myndigheter

”De finska myndigheterna säger att det mesta tyder på att kvinnan drabbats av svininfluensan, men att det slutgiltiga provsvaret kommer först om en vecka.

Kvinnan hålls nu isolerad och hennes tillstånd beskrivs som stabilt men symptomen milda, med hög och feber och muskelvärk.

I dag togs ytterligare en person in på sjukhus med misstänkt svininfluensa. Mannen lades in på Kymmenedalens centralsjukhus i Kotka.

Han ska nyligen ha varit på semester i Spanien, skriver HBL på nätet.” (Artikel 2).

Utdraget ovan kommer från en artikel där fokus ligger på de första misstänka fallen av svininfluensa i Norden. I detta utdrag ser man hur skribenten valde att lägga fokus på vad de från Finland har sagt, då själva nyheten är aktuell i Finland och det är där händelserna skedde. Just därför skapar skribenten trovärdighet till mottagarna genom att nämna ”De finska myndigheterna säger” och ”Han ska nyligen ha varit på semester i Spanien, skriver HBL på nätet.”.

Genom att skildra texten i en sådan kontext har Aftonbladets skribent lagt fokus på att ”det hände i Finland, myndigheterna säger detta och därför stämmer allt”. Genom att referera till Finska myndigheter och HBL (som står för ”Hufvudstadsbladet” och är finlandssvenska riksomfattande dagstidning), kan detta uppfattas som mer trovärdigt av en läsare, då artikeln refereras till någon mer än själva journalisten. Detta kan öka trovärdigheten.

Encoding/ decoding och ethos

Detta om hur Aftonbladet valde att referera till Finlands myndigheter där händelsen hade skett, går att förklaras genom Stuart Hall’s begrepp encoding/decoding (se 3.2.1 Encoding och decoding). Dessa begrepp handlar om att avsändaren väljer att koda något för att mottagarna sedan ska avkoda detta på ett visst sätt. Det handlar mycket om vilket medium avsändaren har valt att använda sig utav och hur kontexten av ett budskap skapas för att senare tolkas.

Vidare menar Stuart Hall att avsändaren väljer i vilket syfte ett budskap produceras och just därför produceras budskapet såsom denne har valt att framställa det för mottagarna. Detta gör avsändarna genom att använda en viss språkanvändning som möjligtvis kan påverka mottagarna. Sedan när mottagarna ska avkoda budskapet, alltså decoding, kan det även bli så att budskapet tolkas på ett annat sätt.

I utdraget ovan om de första fallen i Norden, som hade varit i Finland, kan man se hur Aftonbladet valde att koda texten på ett sätt där mottagarna ska uppfatta att nyheten är direktsänt från Finland, att myndigheterna i Finland har sagt det och därför måste det stämma, med tanke på att händelsen hade skett i Finland. Det kan hända att mottagarna sedan avkodar detta såsom att ”människorna i Finland har blivit drabbade, för deras myndigheter säger det, och snart drabbas vi”.

Kändisar och ethos

Det är intressant att se hur journalister även kan använda sig av kändisar för att skapa uppmärksamhet i samma kontext som en sjukdom. Användningen av kändisar i olika artiklar kan skapa stor uppmärksamhet. Detta bottnar i att människor runt om i världen har stort intresse för dessa kändisar. Att Aftonbladet väljer att skapa ett ”sexigt” ämne genom kändisar går ihop med hur de formar sensationella nyheter. Det handlar förmodligen inte om att kändisarna själva vill övertyga människor om svininfluensans existens, utan snarare om att journalister kan försöka påverka sina läsare till att tro på att sjukdomen är farlig och finns överallt genom att visa att läsarnas ”idoler” har blivit drabbade.

Exempel 1:

Rubrik: *”Anders Bagge: Jag hostade blod”*

”De senaste veckorna har varit de värsta i Anders Bagges liv. Han har haft feber, hostat blod och tappat smak-sinnet. Nu kan han missa ännu en fredagsfinal i ”Idol” (Artikel 17).

Exempel 2:

Rubrik: *”Zlatans lagkompis har svininfluensa”*

”Zlatan Ibrahimovics lagkamrat Eric Abidal har smittats av svininfluensan. Även Yaya Touré visar tydliga sympton.

I veckan kunde Barcelonas läkare konstatera det första fallet av svininfluensa i klubbens b-lag. Den smittade spelaren Martín Montoya har i veckan tränat med Barcelonas a-lag, för att fylla truppen på träning under landslagsuppehållet, och nu tycks Montoya ha burit influensan vidare. [...] Eric Abidal var en av de första spelarna Zlatan hälsade på när han värvades till Barcelona.”(Artikel 15).

Dessa två exempel är intressanta föremål för att granska användningen av ethos, där Aftonbladet försökte skapa trovärdighet genom att referera till kändisar. Varken den första eller den andra artikeln har egentligen något väsentligt att komma med, utan det handlar enbart om misstankar kring svininfluensan där nyheterna har lyfts upp och format uppmärksamhet kring ämnet, då läsarnas "idoler" har blivit drabbade.

Det är även intressant att se det ur en annan synvinkel: hur Aftonbladet skapade sensationella nyheter.

Sensationella nyheter och ethos

Sensationsjournalistik innebär att nyhetsrapportering och nyhetsurval är anpassade efter vad mottagarna vill ha och vilka ämnen som allmänt ses som "sexiga" (våld, sex, olyckor, sjukdomar). Man väljer ut vad som ska hamna på medieagendan för att detta i sin tur ska hamna på samtalsagendan. Journalisten ser över marknaden och skapar något som mottagarna efterfrågar för att på sätt öka försäljningen. Tyngdpunkten i ett sådant fall ligger inte i att producera väsentliga nyheter, utan att forma sensationella nyheter som säljer och är marknadsdrivna.

I exempel 1 och 2 ser man att skarp fokus ligger på kändisarna och deras hälsa. Dock är det intressant att lägga märke till hur Aftonbladet valde att lyfta upp en nyhet och skapa sensationsjournalistik genom att nämna Zlatan Ibrahimovic i rubriken och i innehållet.

Exempel 2 är ett typiskt exempel på hur medier skapar sensationella nyheter, då artikeln egentligen inte ens handlade om Ibrahimovic, utan om hans lagkamrat. Vissa saker som nämndes i exempel 2 hade egentligen ingen relevans, då det exempelvis stod att denne man som har insjuknat av svininfluensan var en av de första som Ibrahimovic hälsade på när han började i FC Barcelona. Innehållet i artikeln är egentligen inte särskilt saklig, utan handlar mer om att försöka skapa en sensationell nyhet.

Exempel 1 hade ingen relevans i förhållande till sjukdomens konsekvenser, då det stod om att Bagge hade hostat lite blod och hade feber, samt att det förmodligen handlade om en lunginflammation. I detta fall handlade det även om att försöka skapa en sensationell nyhet, då tv-programmet Idol förmodligen var ett eftertraktat ämne och att människor som kollade på Idol vid den tiden saknade Idoljuryn, och då tog Aftonbladet vara på detta tillfälle till att

försöka skapa en nyhet som säljer. Detta är även ett typiskt exempel som kan förklaras med begreppet kairos.

Kairos

Begreppet kairos (se 3.1 Mediernas retorik) används ofta när man ska granska journalisters arbete. Kairos tyder på det tidsbegrepp som öppnar ett tillfälle för ett agerande. Journalistens arbete brukar oftast behandla detta område, då de kan försöka skapa något som ska hamna på samtalsagendan och bli en sensationsnyhet. Detta innebär att Aftonbladet därför behöver agera under rätt tillfälle.

Detta kopplas till hur Aftonbladet valde att skriva om exempelvis Anders Bagge när han blev sjuk och alla Idol-fans saknade honom i tv-programmet. Med tanke på att det blev många frågetecken kring vart Anders Bagge var och varför han var sjuk när han inte var närvarande under några avsnitt i programmet tog Aftonbladet chansen att göra ett kraftfullt agerande.

Ethos genom expertis

Hittills har vi gått igenom hur trovärdighet kan skapas genom kändisar och genom att ständigt referera till större myndigheter. Det finns ännu ett redskap som syns i analysen av de 19 artiklar som har granskats; experter. Aftonbladet refererar ständigt till olika slags experter för att stödja olika uttalanden:

”– Smittorisen är störst när man insjuknar och tiden kring det. Han blev sjuk en söndag och då var han inte på jobbet, säger smittskyddsläkare Staffan Sylvan.” (Artikel 7).

”Allt talar för att det här är den stora vågen, det andra var bara en sockertopp, säger Annika Linde, smittskyddsläkare på Smittskyddsinstitutet.” (Artikel 9).

”Förra veckan anmäldes 349 nya fall – rekordmånga. Efter ungdomarnas skollov räknar experterna sedan med en tillfällig nedgång.” (Artikel 11).

”Läkaren Mats Reimer har, på sin blogg på Dagens medicin, räknat ut vad de skulle betyda för den svenska befolkningen på 9 316 256 personer.” (Artikel 13).

I dessa utdrag ovan ser man tydliga spår till försök av ethos, där Aftonbladet har refererat till olika läkare och experter för att försöka öka trovärdigheten i resten av artiklarna. Bortsett från denna slags referering har Aftonbladet även skrivit en artikel som enbart handlar om vad experterna råder individer att göra gällande svininfluensan.

Artikeln heter *”Tvätta händerna ofta”*, och i artikeln har de staplat upp två frågor som de har ställt till flera experter angående svininfluensan och hur individer ska vara försiktiga för att inte bli smittade. Frågorna löd: *” Finns det någon anledning för oss i Sverige att vara oroliga?”* och *” Hur skyddar jag mig på bästa sätt?”*

Ett exempel på hur en av experterna svarade:

”Björn Olsen, professor i infektionssjukdomar vid Uppsala universitet: [...] Hämta information från nationella center och myndigheter om vad du ska göra och inte göra. Om de avråder från att resa till vissa delar av världen ska du inte göra det om du inte måste. Om du varit i USA och Mexiko och insjuknar i en märklig influensalik sjukdom – se till att få vård.”(Artikel 3).

Genom att en artikel hade så många experter i centrum blir den fylld av ethos. Med tanke på att det är så många experter som tydligt har förklarat och gett synpunkter till läsarna kan trovärdigheten bli relativt hög.

4.1.2 Pathos

I alla artiklar fanns det genomgående försök till pathos, då det är ett effektivt sätt att försöka övertyga mottagarna. När människan läser sådant som berör denne, fäster man sig omedvetet eller medvetet till en text.

Nästan alla artiklar har starka rubriker som kan beröra på ett eller annat sätt. Rubriker som handlar om den fara som individer lever i, medmänniskor som har dött, konsekvensbeskrivningar, rädsla, medlidande o.s.v. Alla dessa är olika former av pathos.

Sedan finns det även inbäddade texter som behandlar pathos, texter som säger något som egentligen har underliggande budskap, som ska beröra oss. Detta behandlar även Stuart Halls begrepp encoding/decoding, då Aftonbladet har kodat texten för att läsarna ska avkoda

budskapet på ett visst sätt, vilket man enbart kan fastställa säkert efter en undersökning om publiken.

Men om vi nu ska fokusera oss på enbart rubriker, går det att se mönster om hur nästan alla rubriker egentligen behandlar begreppet pathos. Exempel på rubriker:

”Så många är döda – så många är sjuka” (Artikel 1)

”Tvätta händerna ofta” (Artikel 3)

”Ett sannolikt fall av svininfluensa i Stockholm” (Artikel 4)

”Mamma dog i svininfluensa – i dag dog hennes son”(Artikel 5)

”400 000 svenskar väntas bli smittade”(Artikel 6)

”Fem har dött efter vaccination” (Artikel 10)

”700 döda - på en vecka” (Artikel 12)

”Tre-årig pojke avled – hade svininfluensa”(Artikel 16)

Alla dessa ovannämnda rubriker berör människan på ett sätt. Alla dessa behandlar pathos. Det som är intressant att många av rubrikerna kan ”skrämma” mottagarna och fånga deras uppmärksamhet, mer än vad själva innehållet. I de flesta fallen när det står att någon eller flera har dött, märker man senare i texten att någon/några har dött på grund av andra sjukdomar, då de tros eller snarare ”misstänks” att de kanske kan ha haft svininfluensa i samband med diverse andra sjukdomar.

Användningen av pathos i ett fall där det handlar om en sjukdom eller influensa som svininfluensa kan vara framgångsrik, då det kan vara ett effektivt sätt att försöka övertyga mottagarna om sjukdomens existens och konsekvenser. Anledningen till att detta är effektivt är att människor ifrågasatte sjukdomen p.g.a. okunskap och när journalister kommer med olika ”svar” som kan vara väldigt berörande, fångar detta snabbt mottagarnas intresse. Journalisterna tar återigen vara på kairos och verkar under ett ”öppet” tillfälle för starkt agerande. Det handlar även om doxa.

Doxa, kairos och pathos

Begreppen doxa och kairos går att använda när man ska granska eller diskutera journalistens arbetssätt, vilket även fungerar bra i den kontexten som förklarar pathos.

I de ovannämnda exemplen på olika rubriker kan man se hur journalister har försökt att skapa ”sexiga” ämnen och hur dessa sedan kan bli sensationsnyheter.

Mycket handlar om hur de har valt att lägga skarp fokus på pathos i rubrikerna. Dock kan detta beskrivas med hur Aftonbladet ville försöka skapa sensationella nyheter, då de skrev om sådant som intresserade mottagarna.

Vid den aktuella svininfluensaperioden rådde en allmän bild, dvs. doxa, om svininfluensan, då många människor var rädda och hade lite kunskap om sjukdomen.

Aftonbladet tog vara på denna doxa som handlade om rädsla och okunskap, och försökte skapa nyheter som låg i linje med denna doxa. Dessa nyheter skapades i form av kairos, då journalister kunde ta vara på det rätta ögonblicket för att försöka skapa ett högt nyhetsvärde kring svininfluensan.

Hittills har mycket fokus varit på rubriker, men självklart finner man mycket pathos även i innehållet av alla artiklar. Som sagt krävs det både pathos, logos och ethos för att en text ska bli fullständigt retoriskt lyckad.

Med tanke på att pathos egentligen är något som ska försöka övertyga mottagarna genom att beröra läsaren, kan man egentligen säga att nästan all pathos innehåller konnotation (se 3.2.2 Denotation och konnotation), då det tyder på att det finns underliggande budskap i det man läser.

Denotation behandlar det synliga, det självklara, som exempelvis en bild på en stol. Men när det gäller svininfluensan och det som skedde kring denna händelse och dess nyhetsrapportering i form av pathos, kommer man till begreppet konnotation.

Konnotation tyder på att olika objekt, texter, tecken, har en/flera underliggande budskap som vi människor tolkar. Konnotation innefattar även kulturella uppfattningar, känslor och bakgrundsaspekter. Dessa tre faktorer brukar oftast vara grunden till pathos.

Exempel som påvisar detta:

”Kevin, 4 år, fick en spruta mot svininfluensan – slutade andas”(Artikel 14).

”Han avled under lördagen, strax efter att han kommit in till sjukhuset.

Det visade sig att pojken var sjuk i svininfluensan, den nya influensan A/H1N1.”(Artikel 16).

”Fallet är unikt i Sverige. Åtta personer har tidigare dött inom loppet av timmar eller dagar efter vaccineringen, men det har vid samtliga tillfällen handlat om personer med svåra, kroniska sjukdomar.”(Artikel 16).

”– När barnet kom ut var han vacker. Perfekt. Men han andades inte, säger hon. [...] – Jag längtade så mycket efter att få höra mitt barn skratta och gråta, säger hon.”(Artikel 19).

Dessa utdrag ovan visar hur pathos kan ligga inbäddad i en text. Det kan vara som inledning, mitt i en text och även som avslut. Konnotationen i dessa uttalanden av pathos är att vi ska tycka synd om barnen, känna rädsla och vara aktsamma. Pathos brukar oftast vara i samma kontext som logos, då faktamässigt innehåll och pathos ihop kan skapa hög trovärdighet.

4.1.3 Logos

Som tidigare nämnt handlar logos i retoriksammanhang om att kunna försöka övertyga sina läsare eller lyssnare med hjälp av siffror och saklig fakta. Avsändarna använder sig utav logos för att tillge mottagarna rationell budskap och på så sätt kunna försöka tala till deras förstånd.

Många av artiklarna som publicerades på Aftonbladets nätupplaga, under tiden svininfluensan cirkulerade runt om i världen, har tydliga infall av logos. Genom att man väljer att stapla upp siffror, sannolikheter, statistiker och övrig fakta kan artikeln bli mycket mer intressant och trovärdig för läsaren.

Exempel 1:

Hela Artikel 1 (se 3.6 Empiri och avgränsningar) handlar om hur många misstänkta och bekräftade fall det finns som har blivit drabbade av viruset. Man har delat upp artikeln i mindre rubriker i form av dödsfall, sjuka, drabbade platser i Mexico och drabbade platser i USA.

Genomgående handlar hela artikeln i princip om fakta och siffror, vilket tyder på att man har sökt att tala till läsarnas rationella sida för att de ska inse hur farlig sjukdomen verkligen är. Själva rubriken på artikeln är: ”Så många är sjuka, så många är döda”, är också ett särskiljande exempel på logos, då det visar för mottagarna i exakta siffror hur människor har blivit drabbade.

Exempel 2:

I slutet av Artikel 2 (se 3.6 Empiri och avgränsningar) står det:

”I eftermiddags meddelade WHO att siffran bekräftade fall nu är uppe i 114 personer. I USA är 93 smittade, i Kanada 13, i New Zealand 14, fem personer i Storbritannien, tre i Tyskland, tio i Spanien, två i Israel och en i Australien.

Enligt AP kan så många som 159 personer ha dött av svininfluensan i Mexiko men än så länge är dödsorsaken bekräftad i endast åtta av fallen. I dag avled ett 23 månader gammalt mexikanskt barn i delstaten Texas i USA.

I Sverige har ett 40-tal personer testats för influensan men ingen har hittills varit smittad.”

Genom endast detta stycke ovan, har avsändarna av artikeln kunnat påvisa, genom fakta och siffror, hur det står till runt om i världen när det gäller svininfluensan. Trots att många av fallen endast rör sig om misstankar har man ändå valt att publicera dessa siffror.

Exempel 3:

Artikel 6 (se 3.6 Empiri och avgränsningar) påvisar olika scenarion som kan komma att ske ifall svininfluensan når Sverige och hur det kommer att se ut när vaccinet anländer.

”Scenario ett

Mild spridning och vaccinet börjar delas ut dagen efter det levererats.

Resultat: 436 817 smittade.

Scenario två

Delas ut dagen efter leverans men spridningen är aggressiv.

Resultat: 1 159 722 smittade.

Scenario tre

Vaccin delas ut 49 dagar efter leverans, mild spridning.

Resultat: 3 725 257 smittade.

Scenario fyra

Delas ut dag 49 efter leverans, aggressiv spridning.

Resultat: 5 034 281 smittade.”(Artikel 6).

Artikeln har även rubriken "400 000 väntas bli smittade" och i det sista stycket talar skribenten via experter om för läsaren att 20-40 procent av befolkningen i Sverige kan komma att bli smittade av viruset, om man inte vaccinerar sig.

Exempel 4:

I artiklarna 11 och 12 finns tydliga spår till försök av logos, både genom rubrik och text.

Rubrik: "80 000 smittade i Sverige"

"Hittills har 2 126 svenskar konstaterats smittade av svininfluensan. [...] I fjol insjuknade 200 000 svenskar i säsongsinfluensan. I år räknar myndigheterna med att smittan skulle ha nått omkring 1,5 miljoner svenskar – utan vaccinet." (Artikel 11).

Rubrik: "700 döda – på en vecka"

"Den senaste veckan dog 700 människor i svininfluensan, de flesta på norra halvklotet. Därmed har dödstalet kommit upp i 5 712 personer i världen, skriver norska tidningen Verdens Gang i dag. [...]– Utifrån det vi vet, kan upptill 30 procent av befolkningen bli infekterad med svininfluensa. I en sådan situation måste vi dessvärre också räkna med ett betydligt större antal döda. Vi måste vara på vår vakt, säger EU:s hälsokommissionär Androulla Vassiliou till Die Welt. Det motsvarar i så fall 2,7 miljoner svenskar som riskerar att drabbas."(Artikel 12).

Båda dessa artiklar talar om i siffror och sannolikheter hur viruset kommer att påverka gemene man. Artiklarna talar direkt till läsarens rationella sida, för att de ska förstå hur verkligheten kan se ut ifall svininfluensan fortsätter att spridas.

Exempel 5:

I slutet av Artikel 13, med rubriken "Så många kommer att dö om vi inte vaccinerar oss", står det:

"Om ingen i Sverige vaccineras får det följande resultat:

267 personer behöver läggas in för intensivvård.

En del dör innan de kommer dit, 38 av dem dör trots vården.

Nästan alla, 247 av 276, är under 65 år.

24 av dem är gravida kvinnor.

172 behöver läggas i respirator.

20 av dem kopplas in på konstgjord lunga.

De som löper störst risk att behöva intensivvård är spädbarn under ett år och sen de mellan 25 och 65 år.

För en vecka sedan hade en miljon svenskar vaccinerat sig.

Hittills har fyra personer dött i svininfluensa.”(Artikel 13).

Detta stycke handlar om saklig fakta, siffror och förutsägelser, d.v.s. typiska exempel på försök till logos. Läsaren kan se detta som ett allvarligt tema och att vaccination är viktigt för att inte bli drabbad.

Samtliga ovannämnda exempel tyder även på denotation, då artiklarna endast har visat fakta i form av siffror och uträkningar. Dessa siffror ses som denotation och den egentliga betydelsen av svininfluensan. Dessa kan även skapa trovärdighet, då siffror och saklig fakta är två redskap som kan vara effektiva när man ska försöka övertyga människor. Men siffrorna tyder även på konnotation, med tanke på att de har underliggande budskap, då texterna bemöter mottagarnas rationella sida till att bli förnuftiga och förstå allvaret med sjukdomen.

Precis som logos kan ses som denotation, då logos har en rak och saklig betydelse, kan logos även synas i form av konnotation. Detta refereras till tillfällena där Aftonbladet valde att stapla upp siffror som handlade om dödsfall, när det kunde stå väldigt litet nedan att det är en tabell om hur det *kan* se ut om sjukdomen fortsätter att sprida sig. Det är egentligen en ren gissning som är fylld av diverse budskapsstrategier för att människor ska känna närhet, konsekvensbeskrivningar osv.

Saklig information och fakta kan man använda som kunskap när man för vidare ämnet till samtalsagendan. Dock är alla de tre retoriska redskapen (Ethos, pathos, logos) viktiga för att en text ska bli retoriskt lyckad. Det räcker inte bara med förnufts fakta som människor kan föra vidare till samtalsagendan, utan man vill även kunna stå för det man berättar i samtalsagendan. Just därför måste det finnas en trovärdighet i det vi människor samlar kunskap om. Det är därför ethos och pathos också är viktiga i ett sådant fall, då fakta som man har blivit berörd av

(pathos) behöver refereras till en trovärdig källa (ethos). På så sätt blir logos lyckad i ett sådant sammanhang, där alla retoriska redskap tillämpas.

Detta har man konstant sett genom alla artiklar; hur Aftonbladet medvetet eller omedvetet använder sig av alla dessa retoriska redskap för att försöka övertyga läsaren.

4.2 Tema 2: Strategier och makt

Under avsnittet ”Tidigare studier” presenterades och diskuterades teorierna agenda-setting och frames. Dessa teorier menar olika forskare att medierna, medvetet eller omedvetet, använder sig av i sina rapporteringar ut till omvärlden. Sedan är även olika budskapsstrategier tydliga i den empiri som har samlats in till denna uppsats.

Vidare kan man teoretiskt, utifrån Foucaults maktteori, diskutera mediernas maktbruk som präglas genom alla deras processer för att sända ut vissa budskap eller för att upprätthålla vissa verklighetsbilder. Denna makt som medierna har är, precis som Foucault menar (se 3.4.2 Diskursens makt), varken något som de fullständigt äger eller något som man egentligen kan vidröra. Makten syns i vilka strategier Aftonbladet väljer för att försöka nå sina mottagare med, samt att genom denna makt och dessa strategier kan Aftonbladet tillämpa specifika uppfattningar och värderingar som kan tolkas på ett specifikt sätt av läsarna.

4.2.1 Agenda setting och frames

Om man söker på ordet ”svininfluensa” på Aftonbladets nätupplaga, får man upp 575 olika artiklar där just detta ord nämnts någonstans i texten. Intervallet rör sig mellan maj 2009 och ända fram till så sent som december 2010, men rapporteringen om influensan var helt klart allra högst under hösten 2009.

Aftonbladet använde sig därmed av agenda-setting under hösten 2009, genom att de, medvetet eller omedvetet, valde ut vilket fenomen som deras läsare skulle lägga mest uppmärksamhet på. Aftonbladet har skapat en egen länk där man kan läsa samtliga artiklar som har publicerats på deras nätupplaga (Webbsida 3: Aftonbladet, 2010-11-25).

Precis som agenda-setting avgör vad mottagarna ska tänka på, avgör frames (se 2.2 Agenda-setting och frames) hur mottagarna ska tänka på det. Här försöker avsändarna således inte bara försöka påverka vad som ska rapporteras ut till allmänheten, utan också hur denna information

ska tolkas. Genom att medierna själva först ger en tolkning av en specifik händelse blir informationen de sänder ut till mottagarna subjektiv.

Tolkningen som förs vidare till mottagarna kan både vara redaktionens tolkningar och skribentens. I Artikel 9 (se 3.6 Empiri och avgränsningar) skriver Aftonbladets skribent Sofia Ström om hur rekordmånga fall av svininfluensan har bekräftats *”och allt talar för att det blir värre.”*. Med detta uttalande tillger Ström sin egen tolkning av hur fenomenet kommer att fortskrida, där hon egentligen inte ger några bevis senare i artikeln för att vad det faktiskt är så att det talar för att situationen kommer förvärras.

Ämnet svininfluensan fick högt nyhetsvärde då människor runt om i världen blev drabbade av sjukdomen, till och med dödlig utgång. Detta *”kairos-tillfälle”* tog medierna vara på, inte minst Aftonbladet, och försökte göra ämnet till något sensationellt. Nyheter som berör sjukdomar och dess konsekvenser för vår överlevnad har högt läsarvärde och ges därför stort utrymme i den sensationslystna medieagendan.

4.2.2 Aftonbladets budskapsstrategier

Volym innebär att medierna rapporterar så pass intensivt om ett fenomen eller en händelse att allmänheten efter ett tag automatiskt börjar se detta fenomen eller denna händelse som något väldigt viktigt. I och med att avsändarna väljer ut något som täcker hela medieagendan intensivt under en period, kan mottagarna börja tänka att det måste vara något relevant och att medierna annars inte skulle ha lagt ner så mycket omsorg på att sända ut information om det. Detta leder i sin tur till att mottagarna kan bli mer och mer intresserade och att informationsbehovet om fenomenet eller händelse ständigt kan öka. Denna strategi kan påminna om agenda-setting och visa sig i hur mycket publicering Aftonbladet verkligen la ner på svininfluensan under hösten 2009. Ett exempel är alla icke-bekräftade siffror som man rapporterade om, men som ändå hjälpte till att skapa volym kring själva sjukdomen och dess konsekvenser.

Exempel 1:

”Enligt Johan Carlson, generaldirektör på Smittskyddsinstitutet, är den riktiga siffran 50 000–80 000 smittade.

– *Det är en grov uppskattning, men det är inte alls överskattat. Jag tror att det kan röra sig om ännu fler. Vi ser hur det rusar iväg, säger han.*” (Artikel 11).

Exempel 2:

I Artikel 1 (se 3.6 Empiri och avgränsningar) har Aftonbladet staplat upp olika siffror om hur många som har dött eller misstänkts ha dött i influensan i Mexico. *”Dödsfall: 103, alla i Mexico. 22 bekräftade som svininfluensan, 81 misstänkta fall av svininfluensan.*” (Artikel 1).

Trots att det fortfarande är betydligt många fler fall som bara är misstänkta har Aftonbladet med denna artikel försökt att skapa volym och relevans kring ämnet, och försökt få läsarna att förstå hur viktigt det verkligen är att vara uppmärksam om sjukdomen.

Genom att Aftonbladet kodar artiklarna på ett sätt som gör att läsarna kan bli oroliga för att själva drabbas av sjukdomen (encoding), kan läsarna således tolka artiklarna på ett visst sätt som medvetet eller omedvetet var avsett från Aftonbladets sida (decoding).

Närhet innebär att mottagarna känner att de kan påverkas personligen av informationen som sänds ut till dem och att denna påverkan är något som ligger nära i tid och rum. Här handlar det även om vilka konsekvenser en specifik händelse kan ha på en själv eller ens omgivning. När Aftonbladet publicerar artiklar om exempelvis hur influensan har spridit sig till Sverige, vilka konsekvenser man får om man inte vaccinerar sig eller hur en viss person i Sverige har drabbats av sjukdomen, handlar det om att de som är avsändare vill försöka skapa en närhet till läsarna, vilket kan leda till att läsarna kräver ännu mer information. I denna budskapsstrategi ingår också i *personifiering*, där man söker efter att beskriva hur just en enskild person blev drabbad av någonting istället för att dra upp flera exempel och på sått få fram en mer objektiv rapportering. Nedan följer utdrag från olika artiklar som tyder på närhet och konsekvensbeskrivning:

”Svininfluensan kommer allt närmare Sverige. Just nu ligger en kvinna isolerad på sjukhus i Finland med det misstänkta viruset.” (Artikel 2).

”Nu har den stora vågen av svininfluensa slagit till. Rekordmånga bekräftade fall av svininfluensa rapporterades i förra veckan– och allt talar för att det blir värre.” (Artikel 9).

”En kvinna i 50-årsåldern i Stockholmstrakten har sannolikt drabbats av influensa A, svininfluensan. Det bekräftade Smittskyddsinsitutet i dag. – Personen är väl omhändertagen, säger Antonio Barragan, avdelningschef på Smittskyddsinstitutet.” (Artikel 4).

”Enligt en prognos kommer över 400 000 svenskar att smittas av svininfluensa i höst även om vaccineringen kommer igång snabbt. I värsta fall kan fler än fem miljoner svenskar drabbas.” (Artikel 6).

”En man i övre medelåldern har avlidit i vad som misstänks vara svininfluensa. Det misstänkta dödsfallet i A(H1N1) rapporteras från Centrallasarettet i Västerås.” (Artikel 8).

”I onsdags fick Kevin, 4, en spruta mot svininfluensan. Två dagar senare föll han i koma och slutade andas. [...] – Även om Kevin är ett undantagsfall så vill vi att folk ska veta att det här kan hända.” (Artikel 14).

”Zahra 28: Allt var bra innan jag fick sprutan. Zahra Abdelkader, 28, var i nionde månaden. På vårdcentralen uppmanades hon att ta influensavaccinet. Två dagar senare hade fostret dött.” (Artikel 19).

Samtliga ovannämnda utdrag är exempel på försök till närhet, och kan kopplas tillbaka till sensationella nyheter och högt nyhetsvärde (se 3.2.2 Sensationella nyheter). Genom att läsarna kan känna hur de själva lätt kan drabbas och påverkas av sjukdomen, då den kommer allt närmare Sverige, kan de bli mer intresserade av att få reda på så mycket som möjligt om sjukdomen. Detta kan Aftonbladet ta vara på och publicera ännu mer irrelevanta artiklar, vilket kan leda till en ännu mer intensiv rapportering. De tog förmodligen vara på informationsbehovet, som de egentligen själva skapade genom att göra ämnet så pass sensationellt från första början.

Känsla innebär att avsändarna av en kanal väljer att skriva särskilt mycket om sådana ämnen som anses vara ”sexiga”, dock behöver det inte handla om sex i sig utan kan även beröra ämnen så som våld, krig, katastrofer, sjukdomar o.s.v. Dessa ämnen får ofta ett högt

nyhetsvärde då medierna väljer att spela på mottagarnas känslor.

Aftonbladets nätupplaga hade en intensiv rapportering om svininfluensan under hösten 2009 och många av artiklarna anspelade just på läsarnas känslor. Publiceringen handlade om hur barn blev drabbade (Artikel 14, 15), hur kända människor upplevde sjukdomen och fick uppleva dess konsekvenser (Artikel 14, 17), hur människor blev så sjuka att det ledde till dödsfall (Artikel 1, 5, 7, 18) och vidare även hur vaccinet var viktigt för vår överlevnad (Artikel 13).

Den slutliga budskapsstrategin, *diskuterbarhet*, tyder på att ett ämne ska hamna på medie- och samtalsagendan. Detta är något som sker i ren automatik när de tidigare budskapsstrategierna går igenom korrekt. När Aftonbladet har lyckats skapa volym kring ett ämne, känslor som berör människor, och formar närhet genom publicering, kan detta sannolikt hamna på medieagendan och med tiden på samtalsagendan.

4.2.3 Aftonbladets maktbruk

Utifrån de ovannämnda strategierna, samt utsagorna från de olika artiklarna ur Aftonbladets nätupplaga, ska följande del handla om hur Foucaults maktperspektiv kan framkomma i medierna och deras rapporteringar.

Enligt Foucault kommer makten att kvarleva hos vissa institutioner och grupper så länge de fortsätter sända ut olika argument för att individer i samhället ska kunna stödja dessa argument. Med detta menar Foucault att makten är mobilt och kan förflyttas eller försvinna helt, beroende på exempelvis allianser och förhandlingar som ingår i institutionerna. På detta sätt kan människor själva skapa makt inom ett specifikt område, men de kan inte behålla makten om den inte ständigt hålls levande genom olika omständigheter. Med omständigheter menas i detta fall att institutionerna och grupperna ständigt måste argumentera och rapportera i olika former om ett visst ämne för att de ska kunna bibehålla någon makt.

Foucault talade även om biopower, vilket är ett begrepp som tyder på att staten reglerar och kontrollerar invånarna med hjälp av olika teknologier såsom medier. Detta görs för att människor ska bli så bra och produktiva medborgare som möjligt, och biopower uppnås när teknologier används för att styra och definiera mänskliga beteenden. Foucault menar också att

människan oavsett vad kan påverkas av biopower, då man alltid ingår i någon institution. Exempel på sådana institutioner är skolan, familjen, religioner, samhällsgrupper o.s.v.

Under hösten 2009 kunde Aftonbladet med hjälp av sin makt som en av Sveriges största tidningar, samt genom olika medvetna eller omedvetna strategier, framställa viruset A(H1N1) som en av de farligaste influenserna på flera år.

Detta kan ses i hur de i många utav sina artiklar, exempelvis Artikel 3, använder sig utav experthjälp för att förstärka olika teorier om influensan. Eftersom människan är en produkt av biopower och alltid styrs av någon institution, finns det mycket mer tyngd i uttalanden från en artikel där en institution som exempelvis Smittskyddsinstitutionen finns närvarande i.

Det ses även i hur de ständigt försöker uppmana människor att gå och vaccinera sig, innan det blir för stora konsekvenser (Artikel 13). I samma artikel (*Så många kommer att dö om vi inte vaccinerar oss*) finns uttalandet ”*Myndigheternas besked är tydliga – gör det.*”, vilket syftar till att allmänheten så snart som möjligt ska vaccinera sig mot svininfluensan. Detta tyder på biopower, då staten och myndigheterna använder medierna som teknologier för att få invånarna att agera på ett visst sätt. Aftonbladets nätupplaga har dagligen flera miljoner läsare och genom sina artiklar kan de försöka påverka läsarna i vad som är viktigt att veta och vad som är viktigt att göra.

Detta maktbruk som många medier tilldelats har sin grund och botten, enligt Foucault, i staten och myndigheterna. De vill skapa en viss standard och vissa regelverk, och ett effektivt sätt att göra detta på är att använda sig utav olika kanaler (medier) som når flera miljoner människor varje dag. Genom denna process kan människor bli påverkade av mediernas tilldelade makt och processen gör att våra världsbilder och verklighetsuppfattningar på ett sätt redan är tolkade åt oss. Med andra ord: medierna (staten) bestämmer en viss världsbild och vissa värderingar, som de sedan rapporterar så intensivt om att det blir en del utav allmänhetens världsbild och värderingar.

Efter ett tag slutade svininfluensan att vara det mest aktuella ämnet på både medie- och samtalsagendan. Samtliga medier, så även Aftonbladets nätupplaga, upphörde till stor del den intensiva rapporteringen om sjukdomen, dess konsekvenser och det behövliga vaccinet.

Detta beror säkerligen på att själva ämnet slutade att vara sensationellt och ”sexigt”, då

nyare ämnen började dyka upp som fångade allmänhetens intresse efter månader av massiv rapportering om svininfluensan. Men det kan även bero på att makten förflyttades och försvann, just eftersom människor frigjorde sig och började tänka utanför mediernas ramar.

Allmänheten förstod efter ett tag att varken influensan eller vaccinet var så dödligt som det i många fall framställdes, och att mycket av rapporteringen var skrämseltaktiker.

Så länge Aftonbladet hade en del utav makten som rörde rapporteringen om svininfluensan, med hjälp av medvetna eller omedvetna strategier, kunde deras artiklar handla om i princip vad som helst så länge det fanns ett högt nyhetsvärde. Men efter att allmänheten gjorde sig medveten om att mycket i rapporteringen var överdrivet eller sensationslyset, tappade de intresset och då startade Aftonbladet om från början igen, denna gång med ett nytt ämne.

5. Sammanställning av uppsats

Denna uppsats har syftat till att undersöka mediernas (i detta fall Aftonbladets) medvetna eller omedvetna strategier för att försöka påverka sina mottagare. Genom detta har även maktdimensioner diskuteras, d.v.s. på vilket sätt Aftonbladet utövar sin makt för att fånga läsarnas uppmärksamhet och varifrån denna makt är tilldelad. Nedan följer svaren på frågeställningar som presenterades i början av uppsatsen.

På vilket sätt försökte Aftonbladet påverka individer genom retorik under rapporteringen av svininfluensan?

I alla artiklar kunde man se mönster och spår till försök av olika retoriska begrepp, såsom ethos, pathos och logos. Dessa tre begrepp används för att få en lyckad retorisk text som ska kunna försöka övertyga. Dock var det intressant att se hur Aftonbladets skribenter hade använt sig av de olika begreppen och hur rubrik och innehåll kunde skilja sig åt när det gällde sakliga fakta.

Rubrikerna innehöll oftast något som kunde relateras till pathos, medan själva innehållet i artiklarna oftast hade spår av logos. Ethos fanns kontinuerligt med i löpande text där det refererades till experter och andra myndigheter för att försöka öka trovärdigheten.

Att använda sig utav ethos är förmodligen ett viktigt redskap för Aftonbladet, då de i allmänhet har ett tämligen "dåligt rykte" när det gäller just trovärdigheten. Genom att ständigt använda pathos i innehåll och rubrik, kunde artiklarna fånga mycket uppmärksamhet. Slutligen logos, som talar till människans förnuft och rationella sida, för att försöka övertyga genom fakta och siffror.

Aftonbladet är en Sveriges största tidningar och just därför kan de försöka påverka stora mängder människor dagligen. Detta är säkert något som de är medvetna om, där de samtidigt förbrukar en viss makt och använder dessa begrepp; ethos, pathos och logos, för att försöka påverka människors tankesätt och verklighetsuppfattningar. Då de har denna makt, kan de välja att koda ett visst budskap, för att läsarna (d.v.s. mottagarna) sedan ska avkoda och uppfatta budskapet på ett specifikt sätt. Dock behöver inte avkodningen alltid bli så som avsändaren har menat, då det beror på mottagarnas verklighetsbild och egna erfarenheter, med andra ord människors doxa. Aftonbladet skapar sensationella nyheter för att kunna forma ett "sexigt" ämne som först hamnar på medieagendan och sedan sprids till samtalsagendan. Detta gör

medier genom att anpassa deras budskap efter människors doxa, samt att de använder sig av kairos. Med andra ord, de gör ett kraftfullt agerande när ett tillfälle öppnar sig, och anpassar agerandet efter människors doxa (kollektiva antaganden, fördomar, åsikter m.m.).

Vilka medvetna eller omedvetna strategier använde Aftonbladet sig av under rapporteringen av svininfluensan för att hålla ett högt nyhetsvärde?

Aftonbladet valde att under hösten 2009 att ha en väldigt intensiv rapportering om svininfluensan, och genom sina artiklar försöka påvisa om hur farlig sjukdomen är och vilka konsekvenser man själv kan drabbas utav om man inte vaccinerar sig. Man använde sig utav budskapsstrategier i form av volym, känsla, närhet och diskuterbarhet för att försöka påverka läsarna på ett effektivt sätt. Genom användningen av alla dessa medvetna eller omedvetna strategier, även inkluderat kairos, sensationella nyheter m.m. kunde Aftonbladet skapa ett "sexigt" ämne som blev stort i Sverige. Olika känslor skapades och frågetecken, därmed ökades informationsbehovet och svininfluensan blev ett ämne med högt nyhetsvärde.

Hur kan man teoretiskt se maktpräglandet i Aftonbladets nyhetsrapportering om svininfluensan, utifrån Foucaults teorier?

När det kommer till hur makten präglades i denna kontext kan man utgå ifrån Foucaults maktbeskrivning. Foucault menade att staten ville kontrollera och reglera sina medborgare och på så sätt skickade staten ut information till olika institutioner och grupper som ska föra vidare detta. Med andra ord, makten ligger först och främst hos staten (trots att ingen kan "äga" makten) och förs sedan vidare till alla institutioner (då den är mobilt). Dessa institutioner och grupper kan då bibehålla och skapa stor makt kring ett visst ämne.

Staten ansåg förmodligen i det här fallet att det var viktigt att invånarna runt om i landet skulle förstå konsekvenserna av svininfluensan och hur väsentligt det sedan blev att man skulle vaccinera sig mot den. För att uppmåna invånarna till detta och på så sätt ha kontroll och makt över dem använde staten sig, enligt Foucaults teoretiska perspektiv, utav teknologier och institutioner (i detta fall medierna) som kunde påverka invånarna till att agera på ett visst sätt.

Detta tyder även på Foucaults teori om att människor är en produkt av biopower och alltid styrs av olika institutioner som finns runt om i samhället och ens egen omgivning. Just därför blev det lätt för medierna att försöka påverka och ha makt över sina läsare när det gäller

svininfluensan, och ständigt hålla dem förmodligen väldigt intresserade och även kanske rädda över vilka konsekvenser sjukdomen kunde föra med sig.

Dock är det värt att nämna att många människor motsatte sig hela hysterin kring svininfluensan och valde att inte gå och vaccinera sig. Detta motstånd grundar sig även i Foucaults beskrivning om hur människor från och med upplysningstiden själva kunde kontrollera sina åsikter och därmed inte ständigt vara en produkt av biopower och samhällets rådande strukturer.

5.1 Förslag till vidare forskning

Dessa undersökningar som har gjorts genom denna uppsats har varit väldigt intressanta att genomföra. Vi har fått en djupare insikt i hur Aftonbladet brukar sin makt och användning av retoriska redskap. Dock skulle vi rekommendera att utföra djupare studier om mediernas försök till påverkan genom att studera en papperstidning i samband med att analysera publiceringen på tidningens nätupplaga, för att få fram ett bredare innehåll.

Sedan kan det även vara intressant att fördjupa sig inom samma frågeställningar, dock med nytt fenomen som också har fått stort utrymme i medie- och samtalsagendan. Detta kan även göras genom att jämföra två eller flera olika kanaler för att få en bredare inblick i hur medier väljer att koda vissa budskap för att försöka påverka mottagarna.

6. Referenslista

Tryckt litteratur:

Danaher, G. Schirato, T. Webb, J. (2000)

Understanding Foucault

London: Sage Publications Ltd

Eriksson, G. (2007) "Receptionsanalys" i Ekström & Larsson (red) Metoder i kommunikationsvetenskap

Lund: Studentlitteratur

Ekström, M. (2008)

Mediernas språk

Malmö: Liber

Ekström, M & Larsson, L-Å red. (2000)

Metoder i kommunikationsvetenskap

Lund: Studentlitteratur

Foucault, M. (2002)

Archaeology of Knowledge

London: Taylor & Francis Ltd

Foucault, M. (1980)

Language, Counter-Memory, Practice: Selected Essays and Interviews

Ithaca (USA): Cornell University Press

Hadenius, S. Weibull, L. Wadbring, I. (2008)

Massmedier: press, radio och tv i den digitala tidsåldern

Stockholm: Ekerlids

Maida Mujkanovic

Heradstveit, D. & Bjørge, T. (1996)

Politisk kommunikation

Oslo: Tano Aschehoug

McQuail, D. (2008)

McQuail's Mass Communication Theory

Thousand Oaks: Sage Publications (CA)

Miegel, F. & Johansson, T. (2002)

Kultursociologi

Lund: Studentlitteratur

Mral, B. (2007) "Retorikanalys" i Ekström & Larsson (red) Metoder i kommunikationvetenskap

Lund: Studentlitteratur

Neumann, I.B (2003)

Mening, materialitet, makt: en introduktion till diskursanalys

Lund: Studentlitteratur

Nygren, G (2008)

Nyhetsfabriken: journalistiska yrkesroller i en förändrad medievärld

Lund: Studentlitteratur

Olsson, A.R. (2006)

Lögn, förbannad lögn och journalistik: varför journalistik på kommersiella villkor är demokratiskt otjänligt

Stockholm: Natur & Kultur

Palm, L (2006)

Kommunikationsplanering: en handbok på vetenskaplig grund

Lund: Studentlitteratur

Uppsatser:

Bjellert, P. & Stenfelt, J. (2008)

Dom vill typ se ut som hon i schamporeklamen: Om mediers och kamraters inflytande på tjejers identitetsskapande

Växjö universitet

Dahl, S. & Ohlsson, P. (2010)

Nöffin' but an ordinary flu? - En granskande studie av Aftonbladet och Svenska Dagbladets svininfluensarapportering

Lunds universitet

Kastensson, C. & Martinsson, E. (2008)

"Ibland säger pappa, akta så du inte blir för tjock!": En kvalitativ studie kring medier, barn och fetma

Högskolan i Jönköping

Qvist, P. & Egenes L. (2006)

När fågelinfluensan kom till Sverige, en diskursanalys av Aftonbladets risk/kris rapportering, mellan 060228-060320

Högskolan i Halmstad

Artiklar från Aftonbladet:

Artikel 1: *Så många är döda – så många är sjuka*, 2009-04-27

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article5000423.ab>

Artikel 2: *Första fallen av svininfluensa i Norden*, 2009-04-29

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/svininfluensan/article5028198.ab>

Artikel 3: *Tvätta händerna ofta*, 2009-04-30

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/svininfluensan/article5029951.ab>

Artikel 4: *Ett sannolikt fall av svininfluensan i Stockholm*, 2009-05-03

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article5055696.ab>

Artikel 5: *Mamma dog i svininfluensa – i dag dog hennes son*, 2009-06-15

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article5386513.ab>

Artikel 6: 400 000 svenskar väntas bli smittade, 2009-07-14:

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article5508843.ab>

Artikel 7: 37-åringen dog på några timmar, 2009-08-31:

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article5722202.ab>

Artikel 8: Nytt misstänkt dödsfall i Sverige, 2009-09-03

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/svininfluensan/article5736185.ab>

Artikel 9: Nu är den stora influensavågen här, 2009-10-23

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article6007590.ab>

Artikel 10: Fem har dött efter vaccination, 2009-10-27

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article6026728.ab>

Artikel 11: 80 000 är smittade, 2009-10-30

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article6039788.ab>

Artikel 12: 700 döda - på en vecka, 2009-11-01

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article6047477.ab>

Artikel 13: Så många kommer att dö om vi inte vaccinerar oss,2009-11-05

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article6071819.ab>

Artikel 14: Föll i koma av vaccinet,2009-11-08

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/svininfluensan/vaccinguiden/article6086396.ab>

Artikel 15: Zlatans lagkompis har svininfluensa,2011-11-20

<http://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/internationell/italien/zlatan/article6158618.ab>

Artikel 16: Tre-årig pojke avled – hade svininfluensa,2009-11-24

<http://aftonbladet.se/nyheter/article6174300.ab>

Artikel 17: Bagge: Jag hostade blod,2009-11-24

<http://www.aftonbladet.se/nojesbladet/tv/idol2009/article6175499.ab>

Artikel 18: 50 åring dog av vaccinet,2009-11-26

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/svininfluensan/article6189112.ab>

Artikel 19: Fick vaccinet – barnet dog,2009-12-05

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article6240532.ab>

Övriga webbsidor:

Webbsida 1

<http://www.aftonbladet.se/kropphalsa/viktklubbse/article554035.ab>, 2007-07-26

Webbsida 2

<http://www.aftonbladet.se/debatt/article5978707.ab>, 2009-10-19

Webbsida 3

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/svininfluensan/>, 2010-11-25

7. Bilagor

Bilaga 1 (Artikel 1)

Så många är döda – så många är sjuka

22 bekräftade dödsfall, 81 misstänkta dödsfall

22 bekräftade dödsfall i svininfluensan har inträffat hittills.

Ytterligare 81 dödsfall misstänks ha orsakats av influensan – samtliga dödsfall har drabbat Mexico. Det uppger nyhetsbyrån AP tidigt på måndagsmorgonen svensk tid.

Dödsfall: 103, alla i Mexico. 22 bekräftade som svininfluensan, 81 misstänkta fall av svininfluensan.

Sjuka: 1 614 i Mexico, misstänkta eller bekräftade fall. 20 bekräftade fall i USA, 6 bekräftade fall i Kanada. 13 misstänkta fall på Nya Zeeland, 7 misstänkta fall i Spanien, 1 misstänkt fall i Frankrike, 1 misstänkt fall i Israel, 1 misstänkt fall i Brasilien.

Drabbade platser i Mexico: 17 delstater, inklusive Mexico City, Mexico State, Veracruz, Oaxaca, Baja California och San Luis Potosi.

Drabbade platser i USA: 8 i New York, 7 i Kalifornien, 2 i Kansas, 2 i Texas och 1 i Ohio.

aftonbladet.se Publicerad: 2009-04-27

Bilaga 2 (Artikel 2)

Första fallen av svininfluensa i Norden

Två personer på sjukhus i Finland

Svininfluensan kommer allt närmare Sverige.

Just nu ligger en kvinna isolerad på sjukhus i Finland med det misstänkta viruset.

Och i Kotka har ytterligare en ung man lagts in med misstänkta symptom.

Svininfluensan sprider sig i Europa. Nu misstänks den ha kommit till Finland.

I går lades en kvinna in på Päijänne-Tavastlands centralsjukhus i Lahtis, Finland. Hon hade varit på resa i Mexiko under en längre tid och insjuknade direkt när hon kom hem till Finland i går, rapporterar Yle.

Provsvar om en vecka

De finska myndigheterna säger att det mesta tyder på att kvinnan drabbats av svininfluensan, men att det slutgiltiga provsvaret kommer först om en vecka.

Kvinnan hålls nu isolerad och hennes tillstånd beskrivs som stabilt men symptomen milda, med hög feber och muskelvärk.

I dag togs ytterligare en person in på sjukhus med misstänkt svininfluensa. Mannen lades in på Kymmenedalens centralsjukhus i Kotka.

Han ska nyligen ha varit på semester i Spanien, skriver HBL på nätet.

159 kan ha dött

Antalet smittade runt om i världen stiger hela tiden. I eftermiddags meddelade WHO att siffran bekräftade fall nu är uppe i 114 personer. I USA är 93 smittade, i Kanada 13, i New Zealand 14, fem personer i Storbritannien, tre i Tyskland, tio i Spanien, två i Israel och en i Australien.

Enligt AP kan så många som 159 personer ha dött av svininfluensan i Mexiko men än så länge är dödsorsaken bekräftad i endast åtta av fallen. I dag avled ett 23 månader gammalt mexikanskt barn i delstaten Texas i USA.

I Sverige har ett 40-tal personer testats för influensan men ingen har hittills varit smittad.

[Linda Hjertén](#) Publicerad: 2009-04-29

Bilaga 3 (Artikel 3)

”Tvätta händerna ofta”

Dödsfallen i Mexiko fortsätter att öka i antal och undantagstillstånd har införts i Kalifornien. Den ”nya influensan” (tidigare svininfluensan) finns nu på fyra kontinenter och rycker allt närmare Sverige. Sent i går höjde världshälsoorganisationen WHO sin smittvarningsnivå till fas 5 på den 6-gradiga skalan. Enlig WHO innebär höjningen att det finns starka skäl att anta att ”en pandemi är omedelbart förestående”.

Men hur är det egentligen? Finns det anledning för oss i Sverige att vara oroliga?
Aftonbladet har talat med landets samlade expertis.

1. Finns det någon anledning för oss i Sverige att vara oroliga?
2. Hur skyddar jag mig på bästa sätt?

Björn Olsen.

Björn Olsen, professor i infektionssjukdomar vid Uppsala universitet:

1. Det går inte att svara ja eller nej på den frågan eftersom vi inte vet hur aggressiv eller farlig influensen blir. Men vi kan nog vara lika rädda för vårt eget beteende som för viruset – att vi alla springer i väg samtidigt och köper Tamiflu eller meningslösa munskydd.
2. Hämta information från nationella center och myndigheter om vad du ska göra och inte göra. Om de avråder från att resa till vissa delar av världen ska du inte göra det om du inte måste. Om du varit i USA och Mexiko och insjuknar i en märklig influensalik sjukdom – se till att få vård.

Martin Holmberg.

Martin Holmberg, läkare på Socialstyrelsens smittskydds-enhet:

1. Ja, jag tror att den kommer komma hit. Det som är oroande är att många människor potentiellt kan bli sjuka. Det kan orsaka problem inom sjukvården och i övriga samhället. I Mexiko är det så dålig information att det inte går att dra säkra slutsatser om hur smittan är där. Men de har 3 000 prover som ska undersökas så inom en vecka vet vi bättre.
2. På precis samma sätt som mot en årlig influensa. Den här varianten sprider sig nämligen precis likadant – via små droppar som kommer ut bland annat när man nyser.

Det finns däremot inget som tyder på att någon blivit smittad av djur. Om du känner symptom – undvik kontakt med andra människor.

Marianne Elvander.

Marianne Elvander, statsepizootolog på Sveriges veterinärmedicinska anstalt:

1. Vi följer utvecklingen och är oroliga på ett privat plan. Utifrån vårt djurperspektiv är det glädjande att FN:s jordbruksorgan i Rom skickat ett team till Mexiko. De har varit delaktiga i studier av fågelinfluensan och ska undersöka hur sjukligheten ser ut hos svinen.
2. Med salmonella och andra smittor från djur till människa är god hygien ett väldigt bra skydd. Med tanke på att grisar är ett bra blandkärl för nya influensavarianter är det viktigt att alla som arbetar med svin är uppmärksamma på detta faktum.

Johan Giesecke.

Johan Giesecke, vetenskaplig chef på EU:s organ för förebyggande och kontroll av sjukdomar (ECDC):

1. Ja, det skulle förvåna mig om smittan inte kom hit eftersom många svenskar varit i Mexiko. Men hur allvarlig den kommer vara är svårt att säga. Utanför Mexiko verkar influensavarianten inte lika farlig, oklart varför.
2. Åk inte till Mexiko om du inte måste. Tror du att du har influensa – stanna hemma från jobbet och sök vård. Smittvägen går ofta via händerna – när man nyser i handen och sedan hälsar på någon eller trycker på en hissknapp. Tvätta händerna ofta!

Jan Albert.

Jan Albert, överläkare vid Smittskyddsinstitutet:

1. Ja, i alla fall för att influensan kan komma hit. Vi vet ännu inte hur allvarliga sjukdomssymptomen är men troligen liknar det vanlig influensa. Problemet är att många kan bli sjuka samtidigt. Då blir det svårt att hålla igång skolor, lokaltrafik och sjukhus.
2. Vi har utfärdat en resevarning avseende resor till Mexiko för att förhindra att resenärer från Sverige insjuknar. Om du nyligen varit där och får influensasymptom – kontakta sjukvården för vidare råd. Men gör det via telefon – så att du inte smittar andra om du skulle ha drabbats. Se våra andra råd på www.smittskyddsinstitutet.se .

[Pär Karlsson](#) Publicerad: 2009-04-30

Bilaga 4 (Artikel 4)

Ett sannolikt fall av svininfluensan i Stockholm

En kvinna i 50-årsåldern i Stockholmstrakten har sannolikt drabbats av influensa A, svininfluensan.

Det bekräftade Smittskyddsinsitutet i dag.

– Personen är väl omhändertagen, säger Antonio Barragan, avdelningschef på Smittskyddsinstitutet.

Tidigast i morgon kommer det färdiga beskedet men på Smittskyddsinsitutet i Stockholm går man i dag ut med informationen om att ett första fall av viruset sannolikt nått Sverige. Provet har visats innehålla influensa A (H1N1) som inte är någon av de ”vanliga” influensavirus som cirkulerat under säsongen.

– Det stämmer. I nuläget har vi ett sannolikt fall, något mer kan vi inte säga, säger Antonio Barragan, avdelningschef på Smittskyddsinstitutet.

Hur mår personen?

– Personen i fråga är väl omhändertagen ur smittskyddssynpunkt.

Kvinnan är i 50-årsåldern och har precis besökt USA. Hon hade en kortvarig och mild sjukdom och är nu frisk och personer i hennes närhet behandlas i förebyggande syfte med virushämmande läkemedel.

– Detta första sannolika fall i Sverige ändrar inte våra rekommendationer. Om man har feber och symtom på luftvägsinfektion och befarar att man kan blivit smittad av influensa A/H1N1, antingen inom en vecka efter resa till Mexiko eller USA, eller efter att ha träffat någon som haft nya influensan, bör man ringa till landstingets sjukvårdsrådgivning Vårdguiden.

– Vi betonar just att man ska ringa för att inte riskera att smitta andra, säger landstingets smittskyddsläkare Åke Örtqvist.

Milda symptom

Den svenska kvinnan ska dock ha haft väldigt milda symptom och är redan frisk.

Nyligen sade Världshälsoorganisationen WHO att även om svininfluensan smittar lätt och sprids snabbt så är viruset mindre aggressivt än väntat. Det kan lätt kan behandlas med virushämmande läkemedel, förutsatt att behandlingen sätts in från första dagen.

[Linda Hjertén](#) Publicerad: 2009-05-03

Bilaga 5 (Artikel 5)

Mamma dog i svininfluensa – i dag dog hennes son

Förtidigt födde Jack orkade inte kämpa längre

Jacqueline Fleming, 38, dog i går på sjukhus i Skottland av svininfluensa.

Hon blev det första dödsoffret för viruset i Europa.

För två veckor sedan födde hon en son – även han avled idag.

Enligt en talesperson för den brittiska hälsokyddsmyndigheten dog dock inte den förtidigt födde sonen av samma virus som sin mamma.

"Min vackre son föddes den 1 juni, elva veckor för tidigt", skriver pappa William McCann i ett uttalande i dag, rapporterar Telegraph.

"Modig kamp"

"Han drabbades av ett antal olika komplikationer och trots sin modiga kamp dog han tidigare i kväll".

Skottlands hälsominister Nicola Sturgeon uttalade sig också under måndagskvällen:

– Nyfödde Jacks bortgång är en tragedi, särskilt som den kommer så snart efter att hans mors död, och jag beklagar verkligen familjen och vännernas smärtsamma förlust.

Jacqueline Fleming, från Glasgow, hade också två söner, 11 och 18 år.

Märkte inte graviditet

Fleming lades in på sjukhus i Glasgow tidigare i juni efter att uppvisat symptom på svininfluensa.

Eftersom hon var gravid överfördes hon senare till intensivvårdsavdelningen på Royal Alexandra Hospital i Paisley.

– Det är så tragiskt. Personalen förstod inte att hon var gravid när hon skrev in, säger en källa på det första sjukhuset, till Telegraph.

En sjuksköterska på sjukhuset i Glasgow har senare visat sig ha blivit smittad av A/H1N1-viruset.

Smittat område

Det är inte klart hur Jacqueline Fleming smittats, men i området i Glasgow som familjen har flera bekräftade fall.

En förskola i samma kvarter har delvis varit stängd sedan förra veckan, efter att ett barn visat sig bära på viruset.

[Sofia Ström](#) Publicerad: 2009-06-15

Bilaga 6 (Artikel 6)

400 000 väntas bli smittade

Så här kan svininfluensan slå i Sverige i höst:

Scenario ett

Mild spridning och vaccinet börjar delas ut dagen efter det levererats.

Resultat: 436 817 smittade.

Scenario två

Delas ut dagen efter leverans men spridningen är aggressiv.

Resultat: 1 159 722 smittade.

Scenario tre

Vaccin delas ut 49 dagar efter leverans, mild spridning.

Resultat: 3 725 257 smittade.

Scenario fyra

Delas ut dag 49 efter leverans, aggressiv spridning.

Resultat: 5 034 281 smittade.

Fotnot: Beräkningarna bygger på att vaccinet levereras i slutet av september och att smittan då är måttligt spridd i landet.

(Källa: DN, Smittskyddsinstitutet)

Enligt en prognos kommer över 400 000 svenskar att smittas av svininfluensa i höst även om vaccineringen kommer igång snabbt.

I värsta fall kan fler än fem miljoner svenskar drabbas.

Smittskyddsinstitutet har tillsammans med Socialstyrelsen gjort en simulering där Sveriges befolkning kopplats samman till ett enda stort socialt nätverk med hjälp av registerdata från Statistiska centralbyrån (SCB), skriver Dagens Nyheter. Institutet har räknat med fyra möjliga scenarier, där vaccineringen kommer igång snabbt eller sent och där smittspridningen är mild eller mer aggressiv.

Snabb vaccinering mildrar spridningen

Med snabb vaccinering och mild spridning kommer fler än 436 000 svenskar att smittas av svininfluensan enligt simuleringen. Om smittspridningen blir mer aggressiv och om vaccineringen kommer igång senare, kommer drygt fem miljoner svenskar att drabbas.

20-40 procent kan smittas

En vanlig influensasäsong smittas 2–15 procent av befolkningen, beroende på typ av virus.

Eftersom svininfluensan är helt ny kan 20–40 procent smittas om vi inte vaccineras oss.

TT Publicerad: 2009-07-14

Bilaga 7 (Artikel 7)

37-åringen dog på några timmar

Tittade på tv på fredagskvällen – dog på natten

UPPSALA/STOCKHOLM I fredags tittade den 37-årige mannen på tv i sitt hem då hans tillstånd plötsligt förvärrades snabbt.

När ambulansen kom fram var han redan död.

Mannen blev den första i Sverige att dö i svininfluensan.

37-åringen, som bodde i Uppland, började känna sig krasslig förra söndagen. Det började med förkylningssymptom sedan blev han sämre och sämre under veckan.

– Han hade ont i halsen, allmän sjukdomskänsla, ont i kroppen, och 39-40 graders feber, säger Björn Ragnarsson, biträdande sjukhusdirektören på Akademiska sjukhuset i Uppsala.

Blev dålig snabbt

37-åringen uppsökte inte sjukhus, han var fortfarande så pass pigg att han kunde vara hemma, men hans pappa såg till honom om dagarna.

I fredags hade han en anhörig hemma hos sig. 37-åringen var då uppe och tittade på tv.

Men framåt natten insjuknade han mycket snabbt och den anhöriga ringde ambulans – men när den kom fram var 37-åringen redan död.

På grund av symptomen som 37-åringen haft bestämde sig personalen på Akademiska sjukhuset för att testa honom för svininfluensan, den nya influensan A/H1N1. Efter de första testsvaren i kväll kunde man konstatera att han var smittad av svininfluensan.

Enligt läkarna på Akademiska sjukhuset tillhörde 37-åringen en riskgrupp men av hänsyn till hans familj vill man inte säga på vilket sätt.

Pappan ska testas

Mannen hade inte varit utomlands innan han smittades. Risken för att han ska ha smittat någon annan bedöms var liten.

– Smittorisken är störst när man insjuknar och tiden kring det. Han blev sjuk en söndag och då var han inte på jobbet, säger smittskyddsläkare Staffan Sylvan.

Men 37-åringens pappa som varit hemma mycket hos sonen har testats för svininfluensan. Provsvaren kommer i morgon. [Linda Hjertén Mattias Sandberg](#) Publicerad: 2009-08-31

Bilaga 8 (Artikel 8)

Nytt misstänkt dödsfall i Sverige

<http://www.bloggportalen.se>/En man i övre medelåldern har avlidit i vad som misstänks vara svininfluensa.

Det misstänkta dödsfallet i A(H1N1) rapporteras från Centrallasarettet i Västerås.

– Han dog inne på en vårdavdelning på Centrallasarettet, säger Sjuk- och hälsovårdsdirektör Michael Gårdebäck till VLT.

Landstinget väntas berätta mer vid en presskonferens klockan 16.00. Aftonbladet bevakar presskonferensen på plats.

”Inga kommentarer”

– Jag tänker inte ge några kommentarer om det här fallet. Alla får informationen samtidigt, vid presskonferensen, säger Jan Smedjegård, smittskyddsöverläkare i Västmanland, till TT.

Den första personen som dog med svininfluensa i Sverige var en man i 40-årsåldern i Uppsala. Mannen avled i fredags efter att tidigare ha uppvisat influensaliknande symtom.

Tillhörde riskgrupp

Han tillhörde en riskgrupp, men med hänsyn till mannens familj har sjukvården inte velat uppge vilken.

Mannen fick vanliga influensaliknande symtom, som ont i kroppen och halsen.

Fler bekräftade fall

Antalet bekräftade fall av den nya influensan som anmäldes i Sverige ökade förra veckan till 167, jämfört med 109 föregående vecka. Av dessa 167 har fem procent vårdats på sjukhus, visar Smittskyddsinstitutets senaste influensarapport.

Sverige befinner sig fortfarande i uppladdningsfasen, och det är enligt SMI svårt att avgöra när toppen kommer.

"Antalet rapporterade fall har alltså ökat, men inte explosionsartat utom möjligen i Stockholmsregionen som rapporterar flest diagnoser per invånare. Vi befann oss alltså vecka

Maida Mujkanovic

35 i uppladdningsfas, och kan ännu inte avgöra när den ökning börjar som inom några veckor för mot toppen", skriver SMI i influensarapporten

Mer information inom kort.

Tobias Österberg/TT Publicerad: 2009-09-03

[Natalie Roos Holmborg](#)

Bilaga 9 (Artikel 9)

Nu är den stora influensavågen här

Rekordmånga bekräftade fall förra veckan

Nu har den stora vågen av svininfluensa slagit till.

Rekordmånga bekräftade fall av svininfluensa rapporterades i förra veckan– och allt talar för att det blir värre.

Idag meddelades också ett tredje dödsfall som kan ha koppling till vaccinet.

I förra veckan nåddes en toppnotering på antalet bekräftade fall av svininfluensa. 198 nya fall rapporterades. Veckan dessförinnan var motsvarande siffra 93.

Bara under vecka 35 har siffrorna varit i närheten, då var det 167.

Troligen är detta den stora vågen av svininfluensan.

– Allt talar för att det här är den stora vågen, det andra var bara en sockertopp, säger Annika Linde, smittskyddsläkare på Smittskyddsinstitutet.

Över strax innan jul

Den stora vågen brukar öka under tre veckor. När den har nått toppen har man tre toppveckor.

– Om det här är början på den stora vågen borde den vara över strax före jul, säger hon.

Det kan bli ytterligare en topp i april, beroende på hur vaccineringen går.

Varför slår svininfluensan till med full kraft just nu?

– Det är dags. Vi har hela tiden räknat med det.

Vädret är det som påverkar mest.

När det är kallt innehåller luften mindre fukt. Då börjar viruset spridas flygande istället för som tidigare via droppar.

– Alla trodde att faran var över efter första puckeln men det är den inte, säger Annika Linde.

Sprids värst i skolorna

Det är framför allt i skolorna som smittspridningen har tagit fart.

– Det börjar i skolorna sen kommer barnen hem och smittar sina föräldrar och småsyskon. Det här är klassisk influensaspridning.

Varför är det värre i skolan än på arbetsplatsen?

– På skolorna är det intimt på ett sätt som det inte är på arbetsplatserna, och vuxna är ofta mindre känsliga för influensor. Men man är lika intim i hemmen som i skolorna och det är där de vuxna kommer att smittas.

Novemberlovet som är för skolbarnen i nästa vecka kan avstanna spridningen.

– Lovet kommer minska spridningen eftersom skolorna stänger. Men det är inte lika effektivt som ett sommarlov för många barn kommer ändå vara på fritids.

Tre misstänkta dödsfall

Nu utreds ett tredje dödsfall som kan ha koppling till vaccinet mot svininfluensan. En 74-årig kvinna avled i Sollefteå fyra dagar efter det att hon hade vaccinerat sig.

Kvinnan tillhörde riskgrupperna, hon led av bland annat hjärtsjukdom och KOL.

Sedan tidigare utreds två dödsfall med misstänkta kopplingar till vaccinet.

– Det är viktigt att säga att det är patienter med komplicerande sjukdomar. Vi vet inte ännu om dödsfallen har något samband med vaccineringen, säger Gunilla Sjölin Forslund på Läkemedelsverket till TT

[SofiaStröm](#) Publicerad: 2009-10-23

[Catarina Håkansson](#)

Bilaga 10 (Artikel 10)

Fem har dött efter vaccination

Fortfarande oklart om det finns samband

En miljon svenskar har vaccinerats mot svininfluensan.

Fem av dem har dött kort efter vaccineringen.

Nu utreds frågan av Läkemedelsverket.

– Inget pekar på att det finns ett samband, säger Jan Liliemark, på Läkemedelsverket.

Flera personer har dött kort efter att de vaccinerats mot svininfluensan.

De har avlidit mellan 12 timmar och fyra dygn efter att de fick en dos pandemrix insprutat i en muskel.

Nu har siffran stigit till fem.

– Det kommer att tillkomma nya dödsfall, säger Jan Liliemark, professor på Läkemedelsverket.

Fallen utreds

Alla personerna tillhörde någon av riskgrupperna.

Läkemedelsverket håller nu på att gå igenom fallen.

– Vi letar efter mönster, om de har något gemensamt. Vi har inte hittat några tydliga samband mellan dem än.

Inget samband än

Man har ännu inte hittat något som visar att dödsfallen kopplas till vaccineringen.

– Det vi sett hittills visar inga misstankar om samband, säger han.

Men utredningen är inte avslutad. Först om två veckor kommer de ha fått in alla uppgifter de behöver.

Det behöver inte finnas ett samband. Ett antal hundra i riskgrupperna dör inom fyra dygn oavsett om de vaccinerats eller inte.

Allvarlig allergisk reaktion

Det har kommit in ett 100-tal rapporter om biverkningseffekter till Läkemedelsverket.

– Det står inget oväntat i rapporterna. Det är kända och förväntade biverkningar.

Man har däremot fått in ett allvarligt fall.

– En kvinna fick en svår allergisk reaktion i samband med vaccineringen. Eftersom många som inte brukar arbeta med vaccinering gör det nu måste man vara extra noggranna med säkerheten så att de klarar av att häva en sådan allergisk reaktion, säger Jan Liliemark.

Dubbelt så många sjuka

198 personer hade bekräftat svininfluensan vecka 42. En vecka senare var siffran dubbelt så hög.

Nu är det skollock och troligtvis kommer smittspridningen i skolan tillfället stoppas.

– Men det kommer sprida sig i familjen och till föräldrarna, säger Johan Carlson, generaldirektör Smittskyddsinstitutet.

[Catarina Håkansson](#) Publicerad: 2009-10-27

Bilaga 11 (Artikel 11)

80 000 är smittade

– Kulmen nås till jul

– Brist på vaccin ett hot i hela landet

Massvaccinationen är en kamp mot klockan.

Svininfluensan sprids nu blixtnabbt, särskilt bland skolungdomar.

Kulmen nås vid jul – då kan hundratusentals svenskar vara insjuknade.

Hittills har 2 126 svenskar konstaterats smittade av svininfluensan. Men mörkertalet är stort.

Enligt Johan Carlson, generaldirektör på Smittskyddsinstitutet, är den riktiga siffran 50 000–80 000 smittade.

– Det är en grov uppskattning, men det är inte alls överskattat. Jag tror att det kan röra sig om ännu fler. Vi ser hur det rusar iväg, säger han.

Förra veckan anmäldes 349 nya fall – rekordmånga. Efter ungdomarnas skollov räknar experterna sedan med en tillfällig nedgång.

Svårt att förutse

När peaken infaller är svårt att förutse. Men mycket talar för att det sker veckorna före jul.

– När vi upp till målet med 60 till 70 procent vaccinerade kan det skilja mellan ett par hundratusen som ligger sjuka under jul, säger Johan Carlson.

I fjol insjuknade 200 000 svenskar i säsongsinfluensan. I år räknar myndigheterna med att smittan skulle ha nått omkring 1,5 miljoner svenskar – utan vaccinet.

Men hur många som verkligen går och tar sprutan är osäkert. Först nästa vecka kommer svenskarna utanför riskgrupperna att börja vaccineras.

Räcker inte

Hittills har smittan haft störst spridning i storstäderna och längs Norrlandskusten. Ungdomar mellan 5 och 14 år hårdast drabbade. I Skellefteå insjuknade nyligen 160 elever.

Även i Sundsvall har en stor del av eleverna på en högstadieskola blivit sjuka.

Maida Mujkanovic

Bara en miljon av de 18 miljoner doser Pandemrix som Sverige har beställt har hittills levererats.

– Ingenstans har de tillräckligt med vaccin just nu. Det kommer nya leveranser varje vecka.

Det är en kamp mot klockan att försöka få fram så mycket som möjligt, säger statsepidemiolog

Annika Linde.

[Kristina Ohlsson](#)

Bilaga 12 (Artikel 12)

700 döda - på en vecka

WHO i krismöte efter de nya skröksiffrorna

700 dödsfall på en vecka.

Var tredje europé kommer att drabbas.

WHO fruktar att svininfluensan nu kommer att explodera på norra halvklotet.

Den senaste veckan dog 700 människor i svininfluensan, de flesta på norra halvklotet. Därmed har dödstalet kommit upp i 5 712 personer i världen, skriver norska tidningen Verdens Gang i dag.

Världshälsoorganisationens rådgivande strategiska expertgrupp, SAGE, har suttit i krismöte och WHO har nu högsta beredskap.

– Det här är uppenbart ett virus som är mycket smittsamt. Det är fortfarande många som kommer att drabbas, säger Gregory Härtl, talesperson för WHO i Geneve till VG.

EU bävar

När vintern slog till på södra halvklotet i april/maj exploderade spridningen av H1N1-viruset.

– Vi såg att fler än beräknat behövde intensivbehandling, säger Ashaluck Bhatisevi, talesperson för WHO till VG.

Nu varnar WHO för en liknande utveckling på norra halvklotet.

– Vi går mot den kalla årstiden. Vi väntar oss en ökning i antal fall de närmsta månaderna, säger Härtl.

Även EU bävar för ett skröksenario: att viruset muterar och blir ännu mer dödligt.

– Utifrån det vi vet, kan upptill 30 procent av befolkningen bli infekterad med svininfluensa. I en sådan situation måste vi dessvärre också räkna med ett betydligt större antal döda. Vi måste vara på vår vakt, säger EU:s hälsokommissionär Androulla Vassiliou till Die Welt.

Det motsvarar i så fall 2,7 miljoner svenskar som riskerar att drabbas.

10 procent smittas

Tidigare har svenska Smittskyddsinstitutet delat EU:s bedömning och sagt att mellan 20 och 40 procent av befolkningen kommer att smittas. I går ville man tona ner skröksiffrorna.

Maida Mujkanovic

– Minst tio procent av befolkningen tros bli smittade, säger Johan Struwe på Smittskyddsinstitutet.

”Kan bli mindre här”

Han tror att vi klarar oss bättre än länderna på södra halvklotet.

– Det kan bli mindre här eftersom de behandlade med antivirala läkemedel och inte hade vaccin.

WHO uppmanar alla från 10 år att vaccinera sig, och tillbakavisar alla rykten om vaccinet.

– Alla upplysningar vi har fått omvaccinet hittills visar att säkerheten är hög, säger vaccinationsexperten Marie-Paule Kieny på WHO till VG.

[Andreas Victorzon](#) Publicerad: 2009-11-01

Bilaga 13 (Artikel 13)

Så många kommer att dö om vi inte vaccinerar oss

Många svenskarna har svårt att bestämma sig för om de ska vaccinera sig mot svininfluensan eller inte.

Men om vi inte vaccinerar oss kommer 38 personer dö – trots att de får intensivvård.

Svininfluensan sprids över Sverige.

Debattvågorna har gått höga om huruvida man ska vaccinera sig eller inte. Myndigheternas besked är tydliga – gör det. Men många tvekar.

Jämförs med i Australien

Viruset utveckling i Sverige jämförs ofta med den i Australien och Nya Zeeland. Där har 203 personer av 26 miljoner personer dött.

Nyligen redovisades statistik, i the New England Journal of Medicine, över behandlingen i de två länderna för juni, juli och augusti, innan det kom ut vaccin.

Läkaren Mats Reimer har, på sin blogg på Dagens medicin, räknat ut vad de skulle betyda för den svenska befolkningen på 9 316 256 personer.

20 behöver konstgjord lunga

Om ingen i Sverige vaccineras får det följande resultat:

267 personer behöver läggas in för intensivvård.

En del dör innan de kommer dit, 38 av dem dör trots vården.

Nästan alla, 247 av 276, är under 65 år.

24 av dem är gravida kvinnor.

172 behöver läggas i respirator.

20 av dem kopplas in på konstgjord lunga.

De som löper störst risk att behöva intensivvård är spädbarn under ett år och sen de mellan 25 och 65 år.

För en vecka sedan hade en miljon svenskar vaccinerat sig.

Hittills har fyra personer dött i svininfluensa.

[Catarina Håkansson](#) Publicerad: 2009-11-05

Bilaga 14 (Artikel 14)

Föll i koma av vaccinet

Kevin, 4 år, fick en spruta mot svininfluensan – slutade andas

I onsdags fick Kevin, 4, en spruta mot svininfluensan.

Två dagar senare föll han i koma och slutade andas.

– Jag var helt säker på att han var död, säger mamma Mia Brolin.

Kevin satt med sin pappa på ett kafé i Upplands Väsby centrum, norr om Stockholm. Det var fredag eftermiddag.

Plötsligt började Kevin att skaka. Hans kropp böjde sig bakåt i kramper och ögonen rullade uppåt så att bara ögonvitorna syntes.

Pappan och Mia är separerade, men hon fanns i närheten och en gemensam kompis sprang och hämtade henne. ”Mia kom fort. Kevin är jättedålig.”

”Var helt vit”

Framme vid kaféet hade en folksamling samlats kring fyraåringen.

– Han var helt vit om läpparna. Jag har aldrig sett en människa så vit. Jag tog upp honom i mina armar och han var helt lealös. Min enda tanke var: ”Han är död. Han lever inte mer”, säger Mia Brolin.

Kevin andades inte.

Två sjuksköterskor råkade finnas på plats och instruerade henne i mun mot mun-metoden. Mia, som är höggravid, fick värkar under återupplivningsförsöken.

– Jag gav honom luft medan folk omkring ringde ambulans. Jag hade ingen tidsuppfattning. Men efter ett tag kom färgen tillbaka till läpparna. Han öppnade ögonen.

Rädd för sprutor

Hemma i radhusköket sitter Mia tillsammans med sambon Dennis Karlsson, pappan till barnet i magen och extrapappa till Kevin.

– Man skakar fortfarande, säger Dennis, som hann komma till köpcentret från jobbet – före ambulansen.

Under transporten till sjukhuset var Kevin mest rädd för en sak:

– Mamma, jag vill inte ha en till spruta.

Framme på Astrid Lindgrens barnsjukhus i Solna undersöktes han av två läkare.

– De sa: ”Det här är på grund av vaccinet. Det är den enda förklaring vi kan hitta”, säger Dennis Karlsson.

Kan ha hänt tidigare

Läkarna uppgav också, enligt honom, att Kevin inte är unik:

– Han är det andra fallet i dag. Det innan var också ett barn som kom in på grund av vaccinet.

Professor Jan Liliemark på Läkemedelsverket kände i går inte till Kevins fall. Men han förväntar sig att få veta mer om händelsen:

– Antagligen kommer en rapport om detta in till oss på måndag.

Har ni hört om något
liknande fall?

– Nej. Barn kan ju hamna i koma av olika orsaker. Det kan ha samband med vaccinationen, men det kan också finnas annat som ligger bakom. Det här får man utreda.

Mia och Dennis blev övertalade av barnavårdscentralen att vaccinera Kevin.

– Vi visste inget om att något sånt här skulle kunna hända, säger Mia Brolin.

”Vill att folk ska veta”

Hon är tydlig med varför de väljer att berätta.

– Även om Kevin är ett undantagsfall så vill vi att folk ska veta att det här kan hända. Och vad hade hänt om vi hade varit hemma och han hade lekt i sitt rum och jag hade städat här nere?

Aftonbladet har inte lyckats nå ansvarig läkare vid Astrid Lindgrens barnsjukhus.

[Lisa Röstlund](#) Publicerad: 2009-11-08

Bilaga 15 (Artikel 15)

Zlatans lagkompis har svininfluensa

Abidal har insjuknat, Yaya Touré på väg

Zlatan Ibrahimovics lagkamrat Eric Abidal har smittats av svininfluensan.

Även Yaya Touré visar tydliga symptom.

I veckan kunde Barcelonas läkare konstatera det första fallet av svininfluensa i klubbens b-lag. Den smittade spelaren Martín Montoya har i veckan tränat med Barcelonas a-lag, för att fylla truppen på träning under landslagsuppehållet, och nu tycks Montoya ha burit influensan vidare.

Touré inte bekräftad

Vänsterbacken Eric Abidal, som är skadad och inte var med när Frankrike tog sig till VM efter play off-matchen mot Irland, har konstaterats smittad av svininfluensan.

Även mittfältaren Yaya Touré, som varit på landslagsuppdrag, har kommit tillbaka med flera symptom, enligt klubben. Ännu har fallet med Touré inte kunnat bekräftas som svininfluensa.

Handsprit i omklädningsrummet

Det är ett hårt slag mot Barcelona, som i flera veckor vidtagit åtgärder och använt bland annat handsprit i omklädningsrummet.

På lördag möter man Athletic Bilbao i ligan och därefter startar superveckan med det viktiga Champions League-mötet med Inter på tisdag och därefter säsongens första Clasico mot Real Madrid nästa söndag.

Aftonbladet.se Publicerad: 2009-11-20

Bilaga 16 (Artikel 16)

Tre-årig pojke avled – hade svininfluensa

En tre år gammal pojke avled i helgen.

Det visade sig att pojken var sjuk i svininfluensa.

– Men han hade allvarliga, bakomliggande sjukdomar, säger Klas Östman, presschef på Karolinska universitetssjukhuset.

Pojken lades in på Astrid Lindgrens barnsjukhus i Stockholm i helgen.

Han avled under lördagen, strax efter att han kommit in till sjukhuset.

Det visade sig att pojken var sjuk i svininfluensan, den nya influensan A/H1N1.

– Men vad han avled av går inte att säga. Han hade allvarliga bakomliggande sjukdomar, säger Klas Östman, presschef vid Karolinska universitetssjukhuset till Aftonbladet.

Östman vet inte om pojken var vaccinerad eller inte.

För några veckor sedan, den 31 oktober, avled tre-åriga Simon från Stockholm i svininfluensan. Även han tillhörde en riskgrupp.

[Linda Hjertén](#) Publicerad: 2009-11-23

Bilaga 17 (Artikel 17)

Bagge: Jag hostade blod

ha fått svininfluensa och lunginflammation

I två veckor har han missat ”Idol”-sändningen – kanske blir det en tredje.

För Nöjesbladet berättar Anders Bagge om några av de värsta veckorna han någonsin upplevt.

– Jag har aldrig varit så sjuk i hela mitt liv, säger jurystjärnan.

Han har saknats av tittare, publik och kollegor. De två senaste fredagarna har **Anders Bagge**, 41, legat nerbäddad i sängen i hög feber i stället för att fylla sin plats vid jurybordet i ”Idol”.

– Jag orkar inte lägga energi på nånting. Jag kan helt ärligt säga att så sjuk som jag har varit de här veckorna har jag aldrig varit tidigare, säger han till Nöjesbladet.

Även om han ännu inte tagit något test som visar det så är Anders Bagge säker på att det är svininfluensan han haft.

– Allt pekar på det. Jag hade alla symptom, säger den folkkäre musikproducenten.

Var frisk en dag

Medan de båda andra jurymedlemmarna, **Laila Bagge** och **Andreas Carlsson**, smet före i vaccinationskön väntade Anders Bagge på sin tur. Och ironiskt nog drabbades både han och sambon **Sara Johansson**. Men medan Sara återhämtade sig och blev frisk blev Bagge bara sjukare.

– Jag trodde att jag var frisk. Jag var feberfri en dag men sedan började jag hosta och febern kom tillbaka.

Det visade sig att han hade fått lunginflammation till följd av influensan. Förra veckan åkte han fram och tillbaka till sjukhuset. I dag ska han dit igen för att röntga lungorna.

– Det jag har lidit mest av är följsjukdomen. Jag tappade smaksinnet, jag hade bara en konstig metallsmak i munnen, och jag hostade blod, förklarar han.

Kan missa 'Idol'

Sedan ett par dagar tillbaka går han på penicillin och det har hjälpt mot hostan. Men han känner sig fortfarande helt orkeslös. Utsikterna för fredagens ”Idol”-sändning är därför osäkra.

– I dagsläget hade jag inte klarat det, säger han.

Tidigare veckor har produktionen avvaktat ända fram till torsdagen innan de bestämt sig för om de ska ta in en ersättare. Så även den här veckan.

Maida Mujkanovic

– Det är större chans att jag kommer till Malmö än vad det har varit de andra veckorna, säger Bagge.

För trots att han knappt orkar lämna sängen så har han målsättningen klar.

– Som det känns så ska jag ner till Malmö och göra allt jag kan för att gå upp på scen. Jag pallar inte att ligga i det här jäkla rummet längre.

[Martin Ekelund](#) Publicerad: 2009-11-24

Bilaga 18 (Artikel 18)

50-åring dog – av vaccinet

Första fallet i Sverige

Personer med nytt hjärta uppmanas särskilt att vaccinera sig mot svininfluansan.

Den nytransplanterade mannen tog sprutan – och dog.

Aftonbladet kan i dag avslöja det första dödsfallet som orsakats av vaccinet.

Nu oroar sig myndigheterna för att människor inte ska våga vaccinera sig.

Mannen, som är i 50-årsåldern, avled nyligen efter att ha vaccinerat sig mot svininfluansan.

Han hade dessförinnan genomgått en hjärttransplantation och vaccinet stötte bort det nya hjärtat.

Vaccinet ligger bakom

Fallet är unikt i Sverige. Åtta personer har tidigare dött inom loppet av timmar eller dagar efter vaccineringen, men det har vid samtliga tillfällen handlat om personer med svåra, kroniska sjukdomar.

För första gången har nu läkarna kunnat koppla vaccinet till ett dödsfall.

– Vaccinet är den direkta eller indirekta orsaken till mannens död, säger Ingemar Persson, läkare och utredare vid Läkemedelsverket.

Enligt uppgift fanns det speciella omständigheter kring mannen som inte var kända när han vaccinerades.

– Det går inte att säga att det var fel att vaccinera honom. Vi skriver ju till exempel fortfarande på vår hemsida att människor som genomgått hjärttransplantationer tillhör högriskgruppen och bör vaccinera sig. Men vi har fått ny kunskap som vi kan lära oss av.

Unikt fall

Enligt vad Aftonbladet erfar finns en betydande oro på Smittskyddsinstitutet för att det här unika fallet leder till att människor blir oroliga och inte vågar vaccinera sig.

Den döde mannens fall kommer att offentliggöras på en presskonferens i regeringshögkvarteret Rosenbad i dag. Där medverkar folkhälsominister Maria Larsson samt representanter för Läkemedelsverket, Socialstyrelsen, Smittskyddsinstitutet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Sveriges kommuner och landsting.

Ingen ny information

Det har hållits liknande pressträffar tidigare. När svininfluensan först bröt ut sades det att de skulle ske en gång i veckan, men det var nu en månad sedan förra gången.

Enligt Niclas Thorselius, pressekreterare hos Maria Larsson, är mötet i dag dock inte ett resultat av det nya fallet:

- Det är helt enkelt så att det inte funnits särskilt mycket att berätta de senaste veckorna.

[Oisín Cantwell](#) Publicerad: 2009-11-26

Bilaga 19 (Artikel 19)

Fick vaccinet – barnet dog

Zahra 28: Allt var bra innan jag fick sprutan

Zahra Abdelkader, 28, var i nionde månaden. På vårdcentralen uppmanades hon att ta influensavaccinet.

Två dagar senare hade fostret dött.

– När barnet kom ut var han vacker. Perfekt. Men han andades inte, säger hon.

Zahra och hennes man Reshid, som bor utanför Umeå, var lyckliga. De väntade sitt första barn

– en son. Han skulle heta Mohammed.

– Jag längtade så mycket efter att få höra mitt barn skratta och gråta, säger hon.

Övertalades

Förlossningen var beräknad till 24 november. Inuti magen kände hon regelbundet de starka sparkarna. Den 19 november gick hon på sin sista kontroll på vårdcentralen.

– Då såg allt bra ut. Jag fick höra barnets hjärta slå.

Zahra, som tidigare hade tackat nej till att vaccineras mot svininfluensan, övertygades att ta sprutan. Efteråt blev hon tung i kroppen, armen värkte.

– Två dagar senare kände jag att något var fel i magen. Barnet rörde sig inte.

Andades inte

Då, tre dagar före planerad nedkomst, åkte hon in till sjukhuset för att göra ett ultraljud. Då såg läkarna att barnet inte levde längre. Zahra tvingades föda fram sin döda son.

– Jag bara grät och skrek. Han vägde 4,5 kilo och hade alla fingrar, alla tår, alla organ. Men han andades inte. Jag tror att det var vaccinets fel att mitt barn dog. Innan jag fick sprutan var allt bra.

I går begravdes lilla Mohammed. Men Zahra orkade inte vara med. Hon har knappt sovit en blund den senaste veckan.

– Jag vet inte hur jag ska kunna leva med det här. Men jag måste berätta för att andra kvinnor inte ska behöva utsättas för samma sak. Jag vill att de utreder det här och ser till att det inte händer igen.

Fostret har obducerats och nu väntar Zahra och Reshid på besked.

Flera fall

Samtidigt har Umeå universitetssjukhus anmält händelsen till Läkemedelsverket.

Maida Mujkanovic

– Vi har anmält eftersom det skett i anslutning till vaccineringen och för att vi velat uppmärksamma Läkemedelsverket på det här. Vi har tagit prover på fostret, men det kommer ta ett tag innan vi får svar. När vi får reda på alla fakta kommer vi att sätta oss ner och gå igenom resultaten i detalj, säger Ulf Segerberg, chefläkare vid Västerbottens läns landsting.

Läkemedelsverket tror inte att vaccinet orsakat fostrets död.

– Vi har tidigare utrett fyra fall med kvinnor som anmält missfall efter vaccinering. Vi har tittat grundligt på varje fall och dragit slutsatsen att det inte har några samband med vaccinet, säger Ingemar Persson, senior expert vid enheten för läkemedelssäkerhet.

Fick inget stöd

Zahra, som är från Eritrea, har anmält händelsen till Antidiskrimineringsbyrån eftersom hon kände sig nonchalerad när hon fött fram det döda fostret.

– Hon fick ingen som helst hjälp. Ingen kurator, ingen taxi hem, säger Jabar Amin, verksamhetschef på Antidiskrimineringsbyrån.

[Jill Sjölund](#) Publicerad: 2009-12-05

[Johanna Klaasen](#)